

Brüssel, 16. oktoober 2023
(OR. en)

14271/23

Institutsioonidevaheline
dokument:
2022/0345 (COD)

ENV 1134
SAN 594
COMPET 998
CONSOM 369
AGRI 616
CODEC 1900

MENETLUSE TULEMUS

Saatja:	Nõukogu peasekretariaat
Saaja:	Delegatsioonid
Eelmise dok nr:	13857/23 + COR 1
Komisjoni dok nr:	14223/22 + ADD 1 - COM(2022) 541 final + Annex
Teema:	Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv asulareovee puhastamise kohta (uuesti sõnastatud) – Üldine lähenemisviis

Delegatsioonidele edastatakse lisas asulareovee puhastamise direktiivi käsitleva üldise lähenemisviisi tekst, mille nõukogu (keskkond) kiitis heaks oma 3973. istungil, mis toimus 16. oktoobril 2023.

Muudatused võrreldes komisjoni ettepanekuga, mis tulenevad nõukogus toimunud aruteludest, on esitatud **paksus** kirjas ja väljajäetud tekst on esitatud nurksulgudes [...].

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV

asulareovee puhastamise kohta (uuesti sõnastatud)

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 192 lõiget 1,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust¹,

võttes arvesse Regioonide Komitee arvamust²,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt

¹ ELT C [...], [...], lk [...].

² ELT C [...], [...], lk [...].

ning arvestades järgmist:

- (1) Nõukogu direktiivi 91/271/EMÜ³ on korduvalt oluliselt muudetud⁴. Kuna kõnealusesse direktiivi on vaja teha uusi muudatusi, tuleks see selguse huvides uuesti sõnastada.
- (2) Direktiiviga 91/271/EMÜ on kehtestatud õigusraamistik, mis puudutab asulareovee kogumist, puhastamist ja ärajuhtimist ning biolagundatava reovee ärajuhtimist teatavates tööstussektorites. **Asulareovesi võib tekkida olmereovee, asula äravooluvee ja muudest allikatest pärit mitteolmereovee erinevast segust. Selliste asutuste nagu kontorite, koolide, toiduvalmistamisvõimalusega köökide jne selline reovesi, mis pärineb peamiselt inimeste ainevahetusest, liigitub samuti olmereoveeks. [...]**
Direktiivi 91/271/EMÜ eesmärk on kaitsta keskkonda negatiivse mõju eest, mis tuleneb ebapiisavalt puhastatud reovete ärajuhtimisest. Käesoleva direktiivi eesmärk peaks jääma samaks ja ühtlasi peaks see aitama kaitsta rahvatervist näiteks juhul, kui asulareovett juhitakse suplusvette või veekogudesse, mida kasutatakse joogivee võtmiseks, või kui asulareovett kasutatakse rahvatervist iseloomustavate parameetrite uurimiseks. Samuti peaks see parandama juurdepääsu sanitaarvõimalustele ning peamisele teabele asulareovee kogumise ja puhastamise juhtimise kohta. Lisaks peaks käesolev direktiiv aitama järkjärgult [...] **vähendada** asulareovee kogumisel ja puhastamisel tekkivat kasvuhoonegaaside heidet [...] energiatõhusust ja taastuvenergia toomist edendades ning peaks seega aitama kaasa Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2021/1119⁵ kehtestatud kliimanetraalsuse 2050. aasta eesmärgi saavutamisele.

³ Nõukogu 21. mai 1991. aasta direktiiv 91/271/EMÜ asulareovee puhastamise kohta (EÜT L 135, 30.5.1991, lk 40).

⁴ Vt VII lisa A osa.

⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. juuni 2021. aasta määrus (EL) 2021/1119, millega kehtestatakse kliimanetraalsuse saavutamise raamistik ning muudetakse määruseid (EÜ) nr 401/2009 ja (EL) 2018/1999 (Euroopa kliimamäärus) (ELT L 243, 9.7.2021, lk 1).

- (3) 2019. aastal viis komisjon õigusloome kvaliteedi ja tulemuslikkuse programmi⁶ raames läbi nõukogu direktiivi 91/271/EMÜ hindamise (edaspidi „hindamine“). Selle tulemusena selgus, et direktiivi teatavaid sätteid on vaja ajakohastada. Tehti kindlaks asulareoveega seotud reostuskoormuse kolm olulist allikat, mille puhul reostust oleks võimalik vältida, nimelt [...] **kanalisatsiooni** ülevool ja asula **reostunud** äravooluvesi, võimalikud rikked individuaalsetes süsteemides (st niisuguse olmereovee puhastamise süsteemides, mis kogumissüsteemi ei sisene) ning väikesed tiheasustusalad, mis ei ole praegu direktiiviga 91/271/EMÜ täielikult hõlmatud. Need kolm reostusallikat avaldavad liidu pinnaveekogudele märkimisväärset koormust. Lisaks rõhutati hindamisaruandes vajadust parandada asulareoveega seotud tegevuste läbipaistvust ja juhtimist, et haarata kinni võimalusest, mida asulareovee puhastamise sektor pakub taastuenergia arendamiseks ning märkimisväärseks liikumiseks energianeutraalsuse ja seejuures ka kliimaneutraalsuse suunas, ning ühtlustada terviseparameetrite, näiteks COVID-19 viiruse ja selle variantide seiret asulareovees, toetades sellega rahvatervisega seotud meetmeid.
- (4) Väikesed tiheasustusalad avaldavad märkimisväärset koormust 11 %-le liidu pinnaveekogudest⁷. Selleks et niisugustelt tiheasustusaladelt pärit reostust paremini vähendada ning et vältida puhastamata asulareovee juhtimist keskkonda, tuleks käesolevat direktiivi kohaldada kõigi tiheasustusalade suhtes, mille inimekvivalent (ie) on vähemalt [...] **1 250**.

⁶ Komisjoni talituste töödokument „Executive Summary of the Evaluation of the Council Directive 91/271/EEC of 21 May 1991, concerning urban waste-water treatment“ (SWD(2019) 701 final).

⁷ Euroopa Keskkonnaameti aruanne „European waters: Assessment of status and pressures 2018“, nr 7/2018.

- (5) Selleks et tagada asulareovee tõhus puhastamine enne selle keskkonda juhtimist, tuleks vähemalt [...] **1 250** ie tiheasustusaladel kogu asulareovesi koguda tsentraalsete kogumissüsteemide abil, **välja arvatud juhul, kui liikmesriigid põhjendavad käesoleva direktiivi kohast erandit individuaalsete süsteemide kasutamiseks. Oma tiheasustusalade piiritlemisel peaksid liikmesriigid võtma arvesse soovituslikku võrdluskünnist 10–25 ie hektari kohta, mille ületamisel peetakse teatava ala elanikkonda (mis võib olla kombineeritud majandustegevusega) piisavalt kontsentreerituks.** Kui [...] kogumissüsteemid on juba olemas, peaksid liikmesriigid tagama, et nendega on ühendatud kõik [...] **olmereovee** allikad.
- (5a) **Käesoleva [uuesti sõnastatud direktiiviga] kehtestatud uute nõuete rakendamiseks on vaja märkimisväärseid investeeringuid. Lisaks on liiduga 2004. aastal või pärast seda ühinenud liikmesriigid juba pidanud tegema direktiivi rakendamiseks hiljutisemaid investeeringuid. Seepärast on vaja võtta arvesse nende liikmesriikide konkreetset olukorda, kes ühinesid liiduga 2004. aastal või pärast seda ja kus on palju väikesi tiheasustusalasid, mida puudutavad direktiivi uued nõuded seoses asulareovee kogumise ja puhastamisega 1 250 – 2 000 ie tiheasustusaladel, võimaldades neil pikendada kõnealuste uute nõuete täitmise tähtaegu oma riiklikus rakenduskavas. Alla 2 000 ie tiheasustusalasid, kus on juba olemas kogumissüsteemid ja kus juhitakse asulareovett teisel tiheasustusalal asuvasse puhastitesse, ei tohiks artikli 23 lõike 5 punktis a osutatud erandi kohaldamiseks protsendimäära arvutamisel arvesse võtta.**

- (5b) Liikmesriigid peaksid saada rohkem aega kogumis- ja puhastustaristute ehitamiseks 1 250 – 2 000 ie tiheasustusaladel, kui on võimalik tõendada, et nõutava taristu rajamine on eriti raske kultuuripärandi säilitamise vajaduse tõttu kooskõlas Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklis 167 nimetatud eesmärkidega.
- (6) [...] Kui on võimalik tõendada, et asulareovee tsentraalne kogumissüsteem **või sellega ühendamine** ei annaks keskkonnakasu **või tervisekasu**, ei oleks tehniliselt teostatav **või sellega** kaasneksid ülemäärased kulud, tuleks liikmesriikidel lubada kasutada individuaalseid asulareovee **kogumise, ladustamise ja asjakohasel juhul** puhastamise süsteeme, tingimusel et on tagatud sama **keskkonnakaitse tase, sealhulgas põhjavee kaitse tase ja selle hüdrogeoloogilised tingimused**. Individuaalsed süsteemid võivad hõlmata eri liiki kogumis-, ladustamis- ja puhastussüsteeme, näiteks looduspõhiseid lahendusi, väikesemahulisi puhastussüsteeme, ajutisi ladustamismahuteid koos korrapärase evakueerimisega reoveepuhastitesse. [...]
- (6a) Selleks peaksid liikmesriigid looma riiklikud, piirkondlikud või kohalikud registrid, et teha kindlaks nende territooriumil kasutusel olevad individuaalsed süsteemid ja **ajutised mahutid, ning** võtma kõik vajalikud meetmed, millega tagatakse, et need süsteemid on asjakohaselt projekteeritud, samuti nende nõuetekohane hooldus ja regulaarne **riskipõhisele lähenemisviisile tuginev** vastavuskontroll. Eelkõige peaksid liikmesriigid tagama, et asulareovee kogumiseks ja ladustamiseks kasutatavad individuaalsed süsteemid oleksid vastupidavast materjalist ja lekkekindlad ning et süsteemide järelevalve ja kontroll toimuks korrapäraselt ja kindlaksmääratud ajavahemike järel. **Kui individuaalsete süsteemidega kogutakse ja/või puhastatakse riiklikul tasandil üle 2 % asulareoveest, mis on pärit vähemalt 2 000 ie tiheasustusaladelt, peaksid liikmesriigid esitama komisjonile põhjendused selle kohta, miks kasutatakse kogumissüsteemide asemel individuaalseid süsteeme, milline on nende süsteemide vastavus käesoleva direktiiviga kehtestatud standarditele ning milliseid meetmeid on võetud selliste süsteemide kasutamise vähendamiseks. Komisjonile tuleks anda õigus võtta vastu rakendusakte, et kehtestada aruandluse vorm ja riiklike ametiasutuste esitatava teabe üksikasjalikkuse tase.**

- (7) Vihmasadude ajal on [...] **kanalisatsiooni** ülevool ja asulate äravooluvesi suured keskkonda juhitud reostuse allikad. Sademerežiimi järkjärgulise kliimamuutusest tingitud muutumise ning linnastumise ühismõju tulemusena need heited eeldatavasti suurenevad. Nende reostusallikate vähendamiseks tuleks lahendused leida kohalikul tasandil, võttes arvesse konkreetseid kohalikke tingimusi. Need lahendused peaksid põhinema linnapiirkondade veevarude kvalitatiivsel ja kvantitatiivsel lõimitud majandamisel. Seepärast peaksid liikmesriigid tagama, et kõigi vähemalt 100 000 ie tiheasustusalade jaoks koostatakse kohalikul tasandil asulareovee käitlemise lõimitud kavad, sest nende tiheasustusalade osakaal tekitatavas reostuses on märkimisväärne. Peale selle tuleks koostada asulareovee käitlemise lõimitud kavad 10 000 – 100 000 ie tiheasustusalade jaoks, kus [...] **kanalisatsiooni** ülevool või asulate äravooluvesi kujutab endast keskkonna- või rahvaterviseriski. **Need kavad peaksid sisaldama meetmeid, millega käsitleda eraldi kogutud asula äravooluveest tulenevat võimalikku olulist reostust, näiteks reostust, mis on pärit esimestest sademetest pärast pikki põuaperioode tihedalt asustatud piirkondades. Need meetmed võivad hõlmata ajutisi ennetavaid meetmeid või ajutist ladustamist ning nende tugevalt reostunud esimeste sademete asjakohast käitlemist. Selleks et tagada lõimitud käitlemiskavade piisav kaetus ja sademeveeprobleemide terviklik lahendamine, tuleks need kavad koostada asjaomaste tiheasustusalade veekogumisalade jaoks.**
- (8) Selleks et tagada asulareovee käitlemise lõimitud kavade kulutõhusus, on oluline, et need põhineksid arenenud linnapiirkondades kasutatavatel parimatel tavadel. Seepärast peaksid kaalutavad meetmed põhinema kohalike tingimuste põhjalikul analüüsil ning nende aluseks peaks olema ennetav lähenemisviis, mille eesmärk on piirata reostumata vihmavee kogumist ja optimeerida olemasoleva taristu kasutamist. Eelistada tuleks rohelisi arendusi ning uus hall taristu tuleks kavandada üksnes äärmise vajaduse korral.

- (8a)** Selleks et kaitsta keskkonda, eriti rannikualade ja merekeskkonda, ning inimeste tervist ebapiisavalt puhastatud asulareovee ärajuhtimise kahjuliku mõju eest, tuleks kõigil vähemalt [...] 1 250 ie tiheasustusaladel rakendada kogu ärajuhitava asulareovee teise astme puhastust. **Direktiivi kohaldamisala laiendamise tõttu, mille tulemusena hõlmab see ka väiksemaid tiheasustusalasid, tuleks liikmesriikidele anda piisavalt aega nende kohustuste täitmiseks vajalike taristute loomiseks. Samuti tuleks liikmesriikidele anda piisavalt aega, et kohandada selliste tiheasustusalade puhastustaristuid, mis juhivad oma reovee rannikuvetesse või „vähem tundlikele aladele“, mille puhul nõukogu direktiivi 91/271/EMÜ kohaselt ei olnud kohustuslik teise astme puhastus.**
- (8b)** Reovee ärajuhtimisel kõrgetele (üle 1 500 m kõrgusel) mägi-aladele, kus madalate temperatuuride tõttu on keeruline rakendada tõhusat bioloogilist puhastamist, tuleks lubada kasutada teise astme puhastusest vähem põhjalikku puhastust, tingimusel et üksikasjalikud uuringud näitavad, et selline ärajuhtimine ei avalda kahjulikku mõju keskkonnale ega inimeste tervisele. Samuti tuleks seda erandit kohaldada vähem rahvastatud äärepoolseimates piirkondades asuvatel vähem kui 275 000 elanikuga väiksematel, alla 150 000 ie tiheasustusaladel, mida iseloomustab keeruline topograafia, nagu järsud nõlvad, ning mis juhivad oma asulareovee avamere sügavasse veekihti, mis soodustab asulareovee suurt lahjendamist suublasse. Selleks et tagada kõigi liikmesriikide võrdne kohtlemine ning keskkonna ja inimeste tervise kaitse kõrge tase kogu Euroopa Liidu territooriumil, peaks see erand siiski olema piiratud 20 aastale – see on aeg, mis on vajalik, et valmistada ülejäänud rajatised järk-järgult ette teise astme puhastuseks nendel aladel, kus teise astme puhastuse kasutamine võib olla keerulisem. Need erandid tuleks teha tingimusel, et üksikasjalikud uuringud näitavad, et selline ärajuhtimine ei avalda kahjulikku mõju keskkonnale ega inimeste tervisele ega mõjuta suublate vastavust muudele asjakohastele Euroopa õigusaktidele, nagu suplusvee direktiiv, veepoliitika raamdirektiiv või merestrategie raamdirektiiv.

- (9) Hindamisest nähtub, et direktiivi 91/271/EMÜ rakendamisega saavutati lämmastiku- ja fosforiheite märkimisväärne vähenemine. Hinnangu kohaselt jäävad asulareoveepuhastid siiski oluliseks kanaliks, mida mööda need saasteained keskkonda pääsevad, põhjustades otseselt liidu veekogude ja merede eutrofeerumist. Seda reostumist on võimalik osaliselt vältida, sest tehnika arengust ja kasutatavatest parimatest tavadest nähtub, et direktiivis 91/271/EMÜ lämmastiku ja fosfori jaoks kehtestatud heite piirnormid on vananenud ja neid tuleks karmistada, **eriti suuremate puhastite jaoks**. Kolmanda astme puhastust peaksid süsteemselt läbi viima kõik vähemalt [...] **150 000** ie asulareoveepuhastid, sest sellised puhastid on jäänud oluliseks lämmastiku- ja fosforiheite allikaks.
- (10) Kolmanda astme puhastus peaks olema kohustuslik ka vähemalt 10 000 ie tiheasustusaladel, kust juhitakse heitvett alale, kus toimub eutrofeerumine või kus on eutrofeerumisrisk. Tagamaks, et eutrofeerumise piiramiseks tehtavaid jõupingutusi koordineeritaks kõigi asjakohaste vesikondade tasandil kogu valgala ulatuses, tuleks käesolevas direktiivis loetleda alad, kus praegu kättesaadavate andmete kohaselt peetakse eutrofeerumist probleemiks. Selleks et tagada liidu asjakohaste õigusaktide sidusus, peaksid liikmesriigid tegema oma territooriumil kindlaks ka muud alad, kus toimub eutrofeerumine või kus on eutrofeerumisrisk; seda tuleks teha Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2000/60/EÜ,⁸ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2008/56/EÜ⁹ ja nõukogu direktiivi 91/676/EMÜ¹⁰ kohaselt kogutud andmete põhjal. Piirnormide karmistamine, eutrofeerumise suhtes tundlike alade ühtsem ja kaasavam kindlakstegemine ning kohustus tagada kõigist suurematest rajatistest pärit reovee kolmanda astme puhastus aitavad üheskoos eutrofeerumist piirata. Kuna selleks on vaja täiendavaid investeeringuid riigi tasandil, tuleks liikmesriikidele anda piisavalt aega nõutava taristu rajamiseks.

⁸ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2000. aasta direktiiv 2000/60/EÜ, millega kehtestatakse ühenduse veepoliitika alane tegevusraamistik (EÜT L 327, 22.12.2000, lk 1).

⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. juuni 2008. aasta direktiiv 2008/56/EÜ, millega kehtestatakse ühenduse merekeskkonnapoliitika-alane tegevusraamistik (merestrategia raamdirektiiv) (ELT L 164, 25.6.2008, lk 19).

¹⁰ Nõukogu 12. detsembri 1991. aasta direktiiv 91/676/EMÜ veekogude kaitsmise kohta põllumajandusest lähtuva nitraadireostuse eest (EÜT L 375, 31.12.1991, lk 1).

- (11) Uusimad teaduslikud teadmised, mis on aluseks mitmele komisjoni strateegiale,¹¹ rõhutavad vajadust võtta meetmeid, et lahendada mikrosaasteainete probleem, sest neid aineid leitakse nüüd **enamasti** kõigis liidu veekogudes. Mõned neist mikrosaasteainetest ohustavad inimeste tervist ja keskkonda isegi [...] väikese **kontsentratsiooni (mikrogrammides liitri kohta või vähem) korral**. Seepärast tuleks kasutusele võtta täiendav, st neljanda astme puhastus, et tagada mitmesuguste mikrosaasteainete eemaldamine asulareoveest. Neljanda astme puhastuse puhul tuleks keskenduda eelkõige orgaanilistele mikrosaasteainetele, mis moodustavad reostusest märkimisväärse osa ja mille jaoks on eemaldamistehnoloogiad juba välja töötatud. Puhastuse rakendamise aluseks peaks olema ettevaatusprintsip koos riskipõhise lähenemisviisiga. Seepärast peaksid kõik vähemalt [...] **200 000** ie asulareoveepuhastid tegema neljanda astme puhastust, sest nendest rajatistest tuleb märkimisväärne osa keskkonda lastavatest mikrosaasteainetest ning mikrosaasteainete eemaldamine asulareoveepuhastites on sellises mastaabis kulutõhus. **Nende vähemalt 200 000 ie reoveepuhastite puhul peaksid liikmesriigid tagama vajalike investeeringute prioriseerimise, nii et rajatised, kus riskid inimeste tervisele ja keskkonnale on kõige suuremad, saaksid viivitamata varustatud.**

¹¹ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Euroopa strateegia plasti kohta ringmajanduses“ (COM(2018) 028 final); komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule ning Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele „Euroopa Liidu strateegiline lähenemisviis ravimitele keskkonnas“ (COM(2019) 128 final); komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Kestlikkust toetav kemikaalistrateegia. Mürgivaba keskkonna loomise suunas“ (COM(2020) 667 final); komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Heas seisundis planeet kõigi jaoks. ELi tegevuskava „Õhu, vee ja pinnase nullsaaste suunas““ (COM(2021) 400 final).

[...] **Vähemalt** 10 000 ie tiheasustusalade puhul tuleks liikmesriikidelt nõuda neljanda astme puhastuse rakendamist sellistel aladel, mis on tundlikud mikrosaaasteainetega saastumise suhtes ning mis tuleks määrata kindlaks selgete kriteeriumide alusel, mida tuleks täpsustada. Kõnealused alad peaksid hõlmama kohti, kus puhastatud asulareovee juhtimisel veekogudesse on lahjendusaste väike või kus suublat kasutatakse joogivee tootmiseks või on see suplusveekogu. Selleks et vältida **vähemalt** [...] 10 000 ie tiheasustusalade puhul neljanda astme puhastuse rakendamise nõuet, peaksid liikmesriigid **hindama** standarditud riskihinnangu alusel riske, **mida mikrosaaasteainete juhtimine asulareovette põhjustab** [...] keskkonnale või rahvatervisele. **Kui üle 10 000 ie tiheasustusalal, mis on tundlik mikrosaaasteainetega saastumise suhtes, on mitu asulareoveepuhastit, tuleks neljanda astme puhastuse rakendamist nõuda ainult nendelt puhastitelt, kust heitvesi juhitakse saastumisriskiga piirkonda.** Selleks et anda liikmesriikidele piisavalt aega kavandada ja rajada vajalikud taristud, tuleks neljanda astme puhastuse rakendamise nõuet kohaldada selgete vahe-eesmärkidega järk-järgult aastani [...] **2045.**

- (12) Selleks et reoveepuhastite heitvesi vastaks jätkuvalt reovee teise, kolmanda ja neljanda astme puhastusega seotud nõuetele, tuleks võtta proove kooskõlas käesolevas direktiivis sätestatud nõuetega ning need proovide parameetrid peaksid vastama väärtustele, mis on direktiivis sätestatud. Selleks et võtta arvesse nende proovide analüüsitulemuste võimalikku tehnilist varieeruvust, tuleks kehtestada maksimaalne proovide arv, mille parameetrid võivad neist väärtustest kõrvale kalduda.

- (13) Mikrosaasteainete asulareoveest eemaldamiseks vajalik neljanda astme puhastus toob kaasa täiendavaid kulusid, näiteks seoses seirega ja teatavatesse asulareoveepuhastitesse paigaldatavate uute täiustatud seadmetega. Nende täiendavate kulude katmiseks ja Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 191 lõikes 2 väljendatud põhimõtte kohaselt, et saastaja maksab, on oluline, et tootjad, kes lasevad liidu turule tooteid, milles sisalduvad ained leitakse toote olelusringi lõppedes mikrosaasteainetena asulareoveest, vastutavad oma tegevusega seoses tekkinud ainete eemaldamiseks vajaliku täiendava puhastuse eest. Selle saavutamiseks kõige sobivam vahend on laiendatud tootjavastutuse süsteem, sest see piiraks rahalist mõju maksumaksjatele ja veetariifile ning stimuleeriks ühtlasi keskkonnahoidlikemate toodete väljatöötamist. **Sellega seoses tuleks laiendatud tootjavastutust kohaldada olenemata sellest, kas tooted lastakse turule või kas nende üksikud komponendid on toodetud liikmesriigis või kolmandas riigis või kas tootjate registrijärgne asukoht on Euroopa Liidus või kas tooted lastakse turule digitaalse platvormi kaudu.** Täiendavat puhastust (neljanda astme puhastus) vajavas asulareovees leitud mikrosaasteainete peamised allikad on praegu ravimite ja kosmeetikatoodete jäägid. Seepärast tuleks nende kahe tootekategooria suhtes kohaldada laiendatud tootjavastutust. **Olemasolevate andmete kohaselt oleks toodete kulude võimalik suurenemine laiendatud tootjavastutuse kohaldamise tõttu või kasumimarginaalide võimalik vähenemine nendes tööstusharudes, mis lasevad turule laiendatud tootjavastutuse alla kuuluvaid tooteid, ELi tasandil marginaalne ega ohustaks nende toodete taskukohasust ja kättesaadavust ELi turul. Selleks et võtta arvesse riigisiseseid eritingimusi, säilitades samal ajal Euroopa siseturu ning vajaduse korral ravimite kättesaadavuse ja taskukohasuse, peaks liikmesriikidel olema võimalik kehtestada laiendatud tootjavastutuse süsteemide suhtes lisanõudeid. Seda tuleks teha eelkõige tootjavastutusorganisatsioonide riiklike tunnustamismenetluste kaudu enne kõnealuste organisatsioonide tegelikku asutamist, nagu on osutatud artikli 10 lõikes 1.**

- (14) Sellegipoolest peaks olema võimalik teha erand laiendatud tootjavastutuse kohustustest, kui **toodetes sisalduvaid aineid** lastakse turule väikeses koguses, st alla [...] **ühe tonni aastas**, kuna sellisel juhul oleks tootja täiendav halduskoormus keskkonnakasuga võrreldes ebaoproportsionaalne. Samuti peaks erandi tegemine olema võimalik, kui tootja suudab tõendada, et toote olelusringi lõppedes mikrosasteaineid ei teki. Selline olukord on näiteks juhul, kui on võimalik tõendada, et tootejäägid on reovees või keskkonnas kiiresti biolagunevad või ei jõuagi asulareoveepuhastisse. Komisjonile tuleks anda õigus võtta vastu rakendusakte, et kehtestada üksikasjalikud kriteeriumid, mille abil tehakse kindlaks turule lastavad tooted, mis oma olelusringi lõppedes reovees mikrosasteaineid ei tekita, **ning nende ohtlikkus**. Nende kriteeriumide väljatöötamisel peaks komisjon arvesse võtma teaduslikku või muud kättesaadavat tehnilist teavet, sealhulgas asjakohaseid rahvusvahelisi standardeid.
- (15) Selleks et vältida võimalikke siseturu moonutusi, tuleks käesolevas direktiivis sätestada laiendatud tootjavastutuse rakendamise miinimumnõuded, kuid süsteemi tegelik korraldus tuleks otsustada riigi tasandil. **Selleks, et soodustada selliste ainete ja toodete asendamist, mis põhjustavad asulareovees mikrosasteainete jääke**, peaksid tootjate rahalised maksed olema proportsionaalsed toodete kogusega, mida nad turule lasevad, ja nende toodete jääkide ohtlikkusega. Need maksed peaksid katma **investeerimis- ja tegevuskulud**, mis on seotud mikrosasteainete seirega, **liikmesriikide** turule lastavate toodete kogust ja ohtlikkust kajastava statistika kogumise, esitamise ja erapooletu kontrollimisega ning käesoleva direktiivi kohaselt asulareovee neljanda astme puhastuse tõhusa rakendamisega **(sealhulgas selliste käitiste eelrahastamine, mis on juba olemas käesoleva direktiivi jõustumise kuupäeval)**, kuid mitte kõnealuseid kulusid ületama. Kuna asulareovett puhastatakse kokkukogutuna, on asjakohane kehtestada nõue, et tootjad ühineksid keskorganisatsiooniga, mis täidab nende eest neile laiendatud tootjavastutusega pandud kohustusi.

- (16) Hindamisest on ka selgunud, et reoveepuhastussektoris on võimalus vähendada sektori enda energiatarbimist ja toota taastuvenergiat, näiteks kasutada paremini asulareoveepuhastite olemasolevaid pindu päikeseenergia tootmiseks või toota reoveesetetest biogaasi. Lisaks näitas hindamine seda, et ilma selgete õiguslike kohustusteta võib selles sektoris oodata vaid osalist edu. Sellega seoses tuleks liikmesriikidelt nõuda, et nad tagaksid, et kõigi nende territooriumil asuvate vähemalt 10 000 ie reostuskoormust töötlevate asulareoveepuhastite aastane [...]energiakulu ei ületaks Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2018/2001¹² artikli 2 lõikes 1 määratletud taastuvenergia kogust, mida need asulareoveepuhastid toodavad. **Selleks et võtta arvesse iga asulareoveepuhasti eripära, optimeerida vajalikke investeeringuid ja tagada vajalik paindlikkus, et saavutada energianeutraalsuse eesmärk, tagades samal ajal taastuvenergia tootmise ja energiasäästu potentsiaali täieliku ärakasutamise, tuleks kõnealune eesmärk saavutada riiklikul tasandil, mitte iga reoveepuhasti puhul. Arvesse tuleks võtta kogu taastuvenergiat, mis on toodetud asulareoveepuhastite käitajate poolt nii nende rajatistes kui ka väljaspool, näiteks hüdraulilist, päikese-, soojus- ja tuuleenergiat või biogaasi. Kuni 30 % energiast, mis ei ole otseselt seotud asulareoveepuhastusega või käitajate tegevusega, võib osta välistest allikatest.** Selle eesmärgini tuleks vaheeesmärkide kaudu järk-järgult jõuda 31. detsembriks [...]2045. Selle energianeutraalsuse eesmärgi saavutamine aitab sektoris **märkimisväärselt** vähendada välditavat kasvuhoonegaaside heidet [...], toetades samal ajal 2050. aasta kliimaneutraalsuse eesmärkide ja nendega seotud riiklike ja liidu eesmärkide, näiteks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) 2018/842¹³ sätestatud eesmärkide saavutamist. **Energianeutraalsuse saavutamise algatused ei tohiks siiski kaasa tuua metaani ja dilämmastikoksiidi heite suurenemist.**

¹² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2018. aasta direktiiv (EL) 2018/2001 taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise edendamise kohta (ELT L 328, 21.12.2018, lk 82).

¹³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. mai 2018. aasta määrus (EL) 2018/842, milles käsitletakse liikmesriikide kohustust vähendada kasvuhoonegaaside heidet aastatel 2021–2030, millega panustatakse kliimameetmetesse, et täita Pariisi kokkuleppega võetud kohustused, ning millega muudetakse määrust (EL) nr 525/2013 (ELT L 156, 19.6.2018, lk 26).

ELis biogaasi ja päikeseenergia tootmise edendamine ning energiatõhususe esikohale seadmise põhimõtet¹⁴ järgides energiatõhususe parandamise meetmete soodustamine ehk energiapoliitika kujundamisel ja ajakohaste investeerimisotsuste tegemisel kulutõhusate energiatõhususe parandamise meetmete täielik arvessevõtmine aitab vähendada ka liidu energiasõltuvust, mis on üks komisjoni kavas „REPowerEU“¹⁵ esitatud eesmärkidest. See on kooskõlas ka Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga (EL) 2018/844¹⁶ ning direktiiviga (EL) 2018/2001, milles asulareovee puhastusjaamad on liigitatud taastuvenergia eelisarendusaladeks, st kohtadeks, mis on eriti sobivad taastuvenergia tootmiseseadmete paigaldamiseks. Selleks et optimaalsete meetmetega saavutada iga asulareoveepuhasti ja kogumissüsteemi energianeutraalsuse eesmärk, peaksid liikmesriigid tagama, et energiaauditid, **nagu need on määratletud direktiivis (EL) 2023/1791**,¹⁷ tehakse [...] iga nelja aasta järel. Need auditid peaksid hõlmama taastuvenergia kulutõhusa kasutamise või tootmise võimaluste kindlakstegemist [...] **käesolevas** direktiivis [...] esitatud kriteeriumide alusel.

¹⁴ Komisjoni 28. septembri 2021. aasta soovitus (EL) 2021/1749 energiatõhususe esikohale seadmine – põhimõtete rakendamine — Suunised ja näited põhimõtte rakendamise kohta otsuste tegemise protsessis energiasektoris ja mujal.

¹⁵ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, Euroopa Ülemkogule, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele: „Kava „REPowerEU““ (COM/2022/230 final).

¹⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. mai 2018. aasta direktiiv (EL) 2018/844, millega muudetakse direktiivi 2010/31/EL hoonete energiatõhususe kohta ja direktiivi 2012/27/EL energiatõhususe kohta ([...] **ELT L 156, 19.6.2018, lk 75–91**).

¹⁷ **Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. septembri 2023. aasta direktiiv (EL) 2023/1791, milles käsitletakse energiatõhusust ja millega muudetakse määrust (EL) 2023/955 (uuesti sõnastatud).** [...]

- (17) Kuna veereostuse piiriülene iseloom nõuab koostööd naaberliikmesriikide või kolmandate riikide vahel, et sellise reostusega võidelda ja teha kindlaks võimalused selle allikat piirata, tuleks liikmesriikidelt nõuda, et nad teavitaksid üksteist või kolmandaid riike, kui ühes liikmesriigis või kolmandas riigis ärajuhitud asulareoveest põhjustatud ulatuslik veereostus mõjutab või võib tõenäoliselt mõjutada vee kvaliteeti teises liikmesriigis või kolmandas riigis. Kui on toimunud reostumisjuhtum, mis märkimisväärselt mõjutab allavoolu asuvaid veekogusid, tuleb sellest teavitada otsekohe. **Kui liikmesriigid on sõlminud omavahel või kolmandate riikidega veega seotud keskkonnaküsimustes varasemad kokkulepped, võib nende kokkulepete kaudu tehtavat koostööd arvesse võtta.** Komisjoni tuleb teavitada kohtumistest ja vajaduse korral peaks komisjon neist osa võtma, kui liikmesriigid seda taotlevad. Samuti on oluline toime tulla piiriülese reostusega, mis on pärit kolmandatest riikidest, millel on mõne liikmesriigiga ühine veekogu. Kolmandatest riikidest pärit reostuse vastu võitlemiseks võib teha koostööd ja kooskõlastada tegevust kolmandate riikidega ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni (UNECE) veekonventsiooni¹⁸ või muude asjakohaste piirkondlike konventsioonide, näiteks mere- või jõekonventsioonide raames.
- (18) Selleks et tagada keskkonna ja inimeste tervise kaitse, peaksid liikmesriigid tagama, et asulareoveepuhasteid, mis ehitatakse nii, et need vastaksid käesoleva direktiivi nõuetele, projekteeritaks, ehitataks, käitataks ja hooldataks nii, et oleks tagatud piisav toimivus kõigi kohalike normaalsete ilmastikutingimuste korral.

¹⁸ UNECE piiriveekogude ja rahvusvaheliste järvede kaitse ja kasutamise konventsioon, muudetud, koos otsusega VI/3, milles selgitatakse ühinemismenetlust.

- (19) Asulareoveepuhastitesse suunatakse ka mitteolmereovett, sealhulgas tööstusreovett, mis võib sisaldada mitmesuguseid saasteaineid, mille suhtes direktiivi 91/271/EMÜ sõnaselgelt ei kohaldata, näiteks raskmetallid, mikroplast, mikroaastained ja muud kemikaalid. **See mitteolmereovesi võib pärineda tööstusest või kaubandusettevõtetest või haiglatest ja muudest meditsiini-asutustest jne.** Enamikul juhtudel on teadmised sellise reostuse kohta puudulikud, mis võib halvendada puhastusprotsessi toimet ja aidata kaasa suubla reostumisele, samuti takistada reoveesetete ja puhastatud reovee taaskasutust. Seepärast peaksid liikmesriigid korrapäraselt tegema sellise reostuse seiret, mis on pärit asulareoveepuhastisse juhitud ja sealt veekogusse juhitud mitteolmereoveest, ning esitama asjakohaseid aruandeid. Selleks et ennetada ärajuhitud mitteolmereoveest pärit reostust selle allika juures, peaks kogumissüsteemiga ühendatud tööstusest või ettevõtetest reovee ärajuhtimine toimuma eelnevate **eeskirjade ja/või pädeva asutuse või asjaomase organi poolt antud eelneva eriloa alusel.** Selleks et tagada, et kogumissüsteemid ja asulareoveepuhastid oleksid tehniliselt võimelised saavutama reostust vastu võtma ja puhastama, tuleks enne nende lubade väljastamist **või eeskirjade vastuvõtmist** konsulteerida asjaomaste mitteolmereovett vastuvõtivate asulareoveepuhastite käitajatega **ja neid teavitada** ning neil peaks olema võimalus väljastatud lubadega **taotluse korral** tutvuda, et oma puhastusprotsesse vastavalt kohandada. Kui saabuvas vees tehakse kindlaks mitteolmereoveest pärit reostus, peaksid liikmesriigid võtma asjakohaseid meetmeid, et vähendada reostust selle allika juures, ja tõhustama saasteainete seiret kogumissüsteemis nii, et oleks võimalik kindlaks teha reostusallikas, ning vajaduse korral vaatama läbi load, mis anti asjaomastele ühendatud asulareoveepuhastitele.

- (19a) Liidu veevarud on järjest suurema surve all, mis põhjustab mõnes liidu piirkonnas püsivat või ajutist veenappust. Liidu suutlikkus tulla toime üha suureneva survega veevarudele võib paraneda, kui puhastatud asulareovett laialdasemalt taaskasutada, piirates magevee võtmist pinnaveekogudest ja põhjaveekogumitest. Seepärast tuleks puhastatud asulareovee taaskasutust edendada ja rakendada kõikjal, kus võimalik, võttes ühtlasi arvesse vajadust tagada, et eesmärgina saavutatakse suublate hea ökoloogiline ja keemiline seisund, nagu on määratletud direktiivis 2000/60/EÜ. Asulareovee puhastamise nõuete karmistamine ning meetmed, mida võetakse reostuse paremaks seireks, jälgimiseks ja vähendamiseks selle allika juures, mõjutavad puhastatud asulareovee kvaliteeti ja toetavad seega vee taaskasutust. Kui vett taaskasutatakse põllumajanduses niisutamiseks, tuleks seda teha kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 2020/741¹⁹.
- (20) Selleks et tagada käesoleva direktiivi nõuetekohane rakendamine ja eelkõige heite piirnormide järgimine, on oluline teha keskkonda juhitava puhastatud asulareovee seiret. Seire tegemiseks tuleks riigi tasandil kehtestada [...] kohustuslikud eelnevad **eeskirjad ja/või süsteem**, mille kaudu on kohustuslik taotleda eelnevat luba puhastatud asulareovee keskkonda juhtimiseks. Selleks et vältida [...] biokilekandjate soovimatut sattumist keskkonda asulareoveepuhastitist, kus neid kasutatakse, on oluline, et heitvee ärajuhtimise luba hõlmaks konkreetset kohustust sellist ärajuhtimist pidevalt jälgida ja ennetada sellist biokilekandjate sattumist keskkonda.
- (20a) **Vajaduse korral peaksid liikmesriigid kohandama oma asulareovee kogumise ja puhastamise taristuid vastavalt oma elanikkonna ning sellega seotud olmereoveekoormuse kujunemisele, et tagada käesoleva direktiivi nõuete jätkuv järgimine. Selliste taristute ehitamisest ja kohandamisest tulenevat heitvee võimalikku mõju veekogudele ei tohiks käsitada direktiivi 2000/60/EÜ kohaste kohustuste rikkumisena, kui kõik käesolevas direktiivis sätestatud tingimused on täidetud.**

¹⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. mai 2020. aasta määrus (EL) 2020/741, mis käsitleb vee taaskasutuse miinimumnõudeid (ELT L 177, 5.6.2020, lk 32).

- (21) Keskkonna kaitstuse tagamiseks tuleks teatavatest tööstussektoritest biolagundatava mitteolmereovee otse keskkonda juhtimise suhtes kohaldada riigi tasandil eelnevat luba ja asjakohaseid nõudeid. Nende nõuetega tuleks tagada, et teatavates tööstussektorites otse ärajuhitav vesi läbiks teise, kolmanda ja neljanda astme puhastuse sedamööda, kuidas see on vajalik inimeste tervise ja keskkonna kaitseks.
- (22) Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 168 lõike 1 kohaselt täiendavad liidu meetmed liikmesriikide poliitikat ning nende eesmärk on parandada rahvatervist ja ennetada haigusi. Selleks et tagada asulareovee seisundi põhjal kogutud asjakohaste rahvatervise andmete optimaalne kasutamine, tuleks korraldada asulareovee seire ja kasutada seda ennetaval või varajase hoiatuse eesmärgil, näiteks konkreetse viiruse leidmine asulareoveest on märk epideemia või pandeemia tekkimisest. Liikmesriigid peaksid korraldama [...] dialoogi ja kooskõlastamise rahvatervise eest vastutavate pädevate asutuste ja asulareovee käitluse eest vastutavate pädevate asutuste vahel, **et määrata kindlaks** [...] loetelu rahvatervise seisukohast olulistest parameetritest, mille seiret asulareovees teha [...], samuti proovide võtmise sagedus ja koht. See lähenemisviis kasutab ära ja täiendab teisi liidu algatusi rahvatervise kaitse valdkonnas, näiteks keskkonnaseiret, mis hõlmab reovee seiret²⁰. Tuginedes COVID-19 pandeemia jooksul kogutud teabele ning kogemustele, mis saadi komisjoni soovitusel (ühise lähenemisviisi kohta reovees leiduva SARS-CoV-2 ja selle variantide süstemaatilise seire kehtestamiseks ELis (edaspidi „soovitus“))²¹ rakendamisel, tuleks **rahvatervise hädaolukorras** liikmesriikidelt nõuda [...] **asjakohaste** terviseparameetrite [...] seire tegemist. [...]. Selleks et tagada ühtlustatud meetodite kasutamine, peaksid liikmesriigid võimalikult suurel määral kasutama SARS-CoV-2 ja selle variantide seireks soovitusel esitatud proovivõtu- ja analüüsimeetodeid.

²⁰ Komisjoni teatis „ELi tervisealasteks hädaolukordadeks valmisoleku ja neile reageerimise asutus (HERA) – järgmine samm Euroopa tervisealiidu väljakujundamise suunas“ (COM(2021) 576 final).

²¹ Komisjoni 17. märtsi 2021. aasta soovitus (EL) 2021/472 ühise lähenemisviisi kohta reovees leiduva SARS-CoV-2 ja selle variantide süstemaatilise seire kehtestamiseks ELis (ELT L 98, 19.3.2021, lk 3).

- (23) Liit tunnistab vajadust tegelda antimikroobikumiresistentsuse probleemiga ning võttis 2017. aastal vastu Euroopa terviseühitsuse tegevuskava antimikroobikumiresistentsuse vastu võitlemiseks²². Maailma Tervisorganisatsiooni (WHO) teatel on reovesi tunnistatud ja dokumenteeritud antimikroobikumide ja nende metaboliitide ning antimikroobikumiresistentsete bakterite ja nende geenide peamise allikana. Selleks et koguda teadmisi antimikroobikumiresistentsuse peamiste allikate kohta, on vaja kehtestada kohustus teha asulareovees antimikroobikumiresistentsuse seiret, et laiendada teaduslikke teadmisi ja võtta tulevikus vajaduse korral asjakohaseid meetmeid.
- (24) Keskkonna ja inimeste tervise kaitseks peaksid liikmesriigid kindlaks tegema asulareovee käitlemisest põhjustatud riskid. **Riskihindamise osaks võivad olla laiaulatuslik kemikaalide seire ja/või bioloogilisel mõjul põhinevad meetodid.** Selle kindlakstegemise põhjal ning kui vaja, siis vett käsitlevate liidu õigusaktide järgimiseks peaksid liikmesriigid võtma asulareovee kogumiseks ja puhastamiseks rangemaid meetmeid kui need, mida on vaja, et vastata käesolevas direktiivis kehtestatud miinimumnõuetele. Olenevalt olukorrast võivad need rangemad meetmed olla muu hulgas kogumissüsteemide rajamine, asulareovee käitlemise lõimitud kavade väljatöötamine või asulareovee teise, kolmanda või neljanda astme puhastuse rakendamine selliste tiheasustusalade või asulareoveepuhastite korral, mille inimekvivalent ei ulatu künnisväärtuseni, mille puhul kohaldataks standardnõudeid. Samuti võivad need hõlmata täiustatumat puhastust kui miinimumnõuete järgimiseks vajalik puhastus või Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2006/7/EÜ²³ nõuete järgimiseks vajalik puhastatud asulareovee desinfitseerimine.

²² Komisjoni teatis nõukogule ja Euroopa Parlamendile „Euroopa terviseühitsuse tegevuskava antimikroobikumiresistentsuse vastu võitlemiseks“ (COM(2017) 0339 final).

²³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. veebruari 2006. aasta direktiiv 2006/7/EÜ, mis käsitleb suplusvee kvaliteedi juhtimist ja millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 76/160/EMÜ (ELT L 64, 4.3.2006, lk 37).

(25) Kestliku arengu eesmärk 6 ja sellega seotud siht, millega nõutakse liikmesriikidelt, et 2030. aastaks tuleb „tagada kõikidele inimestele õiglane juurdepääs piisavatele sanitaarvõimalustele ja hügieenile ning teha lõpp avalikule roojamisele, pöörates erilist tähelepanu naiste ja tütarlaste ning ebasoodsas olukorras olevate inimeste vajadustele“²⁴. **Sanitaarrajatised peaksid võimaldama inimeste uriini, fekaalide ja menstruaalvere ohutut käitlemist ja kõrvaldamist.** Peale selle on Euroopa sotsiaalõiguste samba²⁵ 20. põhimõtte kohaselt igäühel õigus saada juurdepääs kvaliteetsetele esmatähtsatele teenustele, sealhulgas veele ja sanitaarvõimalustele. Sellest lähtudes ning kooskõlas soovitustega, mis on antud WHO suunistes sanitaaringimuste ja tervishoiu kohta,²⁶ ning vee ja tervise protokollis²⁷ sätetega peaksid liikmesriigid tegelema sanitaarvõimalustele juurdepääsu probleemiga riigi tasandil. Selleks tuleks tegutseda nii, et kõigi juurdepääs sanitaarvõimalustele paraneks, näiteks seada sisse avalikud sanitaarrajatised ja soodustada juurdepääsu asjakohastele sanitaarrajatistele haldusasutustes ja avalikes hoonetes kas tasuta ja/või kõigile taskukohase tasu eest, **sealhulgas igat liiki rajatised ja teenused, nagu WC-d ja kuivkäimlad.** [...] Neid rajatisi tuleks ohutult hallata, mis tähendab, et need peaksid olema [...] juurdepääsetavad kõigile, sealhulgas erivajadustega inimestele, näiteks lastele, eakatele, puudega inimestele ja kodututele; need peaksid asuma kohas, kus on tagatud kasutajate maksimaalne ohutus, ning nende kasutamine peaks olema hügieeni seisukohast ja tehniliselt ohutu. Selliseid rajatisi peaks olema ka piisaval hulgal, et inimeste vajadused oleksid rahuldatud ja ooteajad ei oleks ebamõistlikult pikad. **Otsused sanitaarrajatiste piisava arvu kohta avalikus ruumis tuleks teha riiklikul tasandil.**

²⁴ ÜRO Peaassamblee 25. septembril 2015. aastal vastu võetud resolutsioon ([A/70/L.1](#)).

²⁵ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Euroopa sotsiaalõiguste samba loomine“ (COM(2017) 250 final).

²⁶ WHO suunised sanitaaringimuste ja tervishoiu kohta, 2018.

²⁷ 1992. aasta piiriveekogude ja rahvusvaheliste järvede kaitse ning kasutamise konventsiooni vee ja tervise protokoll, 17. juuni 1999.

- (26) Komisjon tunnistas 7. oktoobri 2020. aasta teatises „Võrdõiguslikkuse liit: romade võrdõiguslikkust, kaasamist ja osalemist käsitlev ELi strateegiline raamistik“ vähemuskultuuride, näiteks nii paiksete kui ka teel olevate romade ja rändurite eriolukorda ja eriti nende puudulikku juurdepääsu sanitaarvõimalustele ning kutsus teatises üles suurendama tõhusat võrdset juurdepääsu olulistele teenustele. Üldiselt on asjakohane, et liikmesriigid pööravad erilist tähelepanu haavatavatele ja tõrjutud rühmadele, võttes vajalikke meetmeid, et parandada nende rühmade juurdepääsu sanitaarvõimalustele. On oluline, et need rühmad tehtaks kindlaks kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2020/2184²⁸ artikli 16 lõikega 1. Nende meetmete hulka, millega parandatakse haavatavate ja tõrjutud rühmade juurdepääsu sanitaarvõimalustele, võivad kuuluda sanitaarrajatiste tasuta või väikese teenustasu eest kasutamise võimalus avalikus ruumis, sobiva asulareovee kogumissüsteemiga ühenduse parandamine või säilitamine ning teadlikkuse suurendamine lähimate sanitaarrajatiste kohta.
- (27) Kooskõlas ELi inimõigustealaste suunistega puhta joogivee ja sanitaartingimuste kohta²⁹ tuleks erilist tähelepanu pöörata naiste ja tütarlaste vajadustele, sest eriti neid ohustavad rünnakud, seksuaal- ja sooline vägivald, ahistamine ja muud turvalisust ähvardavad ohud, kui nad kasutavad kodust väljaspool asuvaid sanitaarrajatisi. See on kooskõlas nõukogu järeldustega veediplomaatia kohta,³⁰ milles järjekordselt kinnitatakse, et on oluline lõimida veediplomaatia ja sooline perspektiiv. Seepärast peaksid liikmesriigid eriti tähelepanu pöörama naistele ja tütarlastele kui haavatavale rühmale ning võtma vajalikud meetmed, et parandada või säilitada nende jaoks ohutut juurdepääsu sanitaarvõimalustele.

²⁸ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 2020. aasta direktiiv (EL) 2020/2184 olmevee kvaliteedi kohta (*ELT L 435, 23.12.2020, lk 1*).

²⁹ ELi inimõigustealased suunised puhta joogivee ja sanitaartingimuste kohta (10145/19).

³⁰ Nõukogu järeldused veediplomaatia kohta (13991/18).

- (28) Hindamisega jõuti järeldusele, et reoveesetete käitlemist saaks parandada, et see vastaks paremini ringmajanduse põhimõtetele ja direktiivi 2008/98/EÜ artiklis 4 määratletud jäätmehierarhiale. Meetmed, millega tehakse paremini mitteolmereoveest pärit reostuse seiret ja vähendatakse seda reostust allika juures, aitavad parandada saadava reoveesetete kvaliteeti ja tagada nende ohutu kasutamise põllumajanduses. Selleks et tagada reoveesetetes sisalduvate toitainete, sealhulgas elutähtsa fosfori nõuetekohane ja ohutu taaskasutus, tuleks liidu tasandil määrata minimaalsed taaskasutusmäärad. **Selliseid toitaineid tuleks kasutada esmaste toitainete asendajatena, näiteks väetiste tootmisel.**
- (28a) **Asulareovees sisalduvad toidained võivad olla kasulikud juhul, kui puhastatud asulareovett taaskasutatakse põllumajanduses kooskõlas määrusega (EL) 2020/741. Sellistel juhtudel võivad liikmesriigid teatavatel tingimustel, mille eesmärk on tagada keskkonna ja inimeste tervise kaitse kõrgeim tase, kohaldada erandit käesoleva direktiivi artikli 7 kohasest kolmanda astme puhastuse rakendamise kohustusest üksnes puhastatud asulareovee selle osa puhul, mida taaskasutatakse põllumajanduses.**
- (29) Vaja on [...] **piisavat** seiret, et kontrollida nende uute nõuete täitmist, mis käsitlevad mikrosaaeteaineid, mitteolmereoveest pärit reostust, energianeutraalsust, [...] **kanalisatsiooni** ülevoolu ja asula äravooluvee **ärajuhtimist**. Selleks et kontrollida neljanda astme puhastuse [...] **vastavust** seoses mikrosaaeteainete sisalduse vähendamisega ärajuhitavas asulareovees, on piisav piiratud hulga representatiivsete mikrotoitainete seire. Seiresagedus tuleks valida kasutusel oleva parima tava järgi, nagu praegu tehakse Šveitsis. Selleks et säilitada kulutõhusus, tuleks neid kohustusi kohandada asulareoveepuhastite ja tiheasustusalade suuruse järgi.

(29a) Mikroplasti ja asjaomaseid mikrosaasteaineid tuleks asjakohasel juhul seirata ärajuhitud kanalisatsiooni ülevooluvees ja ärajuhitud asula äravooluvees, mis pärineb eraldi süsteemidest, ning seda tuleks teha representatiivse proovivõtuprogrammi abil, mis võimaldab kontsentratsiooni hindamist vee kvaliteedi modelleerimise eesmärgil. Asjakohasel juhul tuleks seirata kasvuhoonegaaside heidet, toetudes arvutustele ja modelleerimisele. Seirest saadakse andmeid ka kaheksanda keskkonnaalase tegevusprogrammiga³¹ kehtestatud üldise keskkonnaseire raamistiku ja täpsemalt seda toetava nullsaaste seireraamistiku³² jaoks.

³¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 6. aprilli 2022. aasta otsus (EL) 2022/591, mis käsitleb Euroopa Liidu üldist keskkonnaalast tegevusprogrammi aastani 2030 (ELT L 114, 12.4.2022, lk 22).

³² Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Heas seisundis planeet kõigi jaoks. ELi tegevuskava „Õhu, vee ja pinnase nullsaaste suunas““ (COM(2021) 400 final).

(30) Selleks et vähendada halduskoormust ja kasutada paremini digitaliseerimise pakutavaid võimalusi, tuleks direktiivi rakendamise aruannete esitamist parandada ja lihtsustada, võttes liikmesriikidelt kohustuse esitada komisjonile aruanne iga kahe aasta järel ja komisjonilt kohustuse iga kahe aasta tagant esitada aruanded avaldada. See tuleks asendada nõudega, et liikmesriigid parandaksid Euroopa Keskkonnaameti (EEA) toetusel direktiivi 91/271/EMÜ alusel loodud olemasolevaid riiklikke standarditud andmestuid ning ajakohastaksid neid korrapäraselt. **Komisjon kasutab neid andmestuid, et kontrollida käesoleva direktiivi järgimist. Aruandlusmudeli töötaks välja EEA koostöös liikmesriikidega.** Komisjonile ja EEA-le tuleks anda [...] **juurdepääs** riiklikele andmebaasidele. Selleks et tagada käesoleva direktiivi rakendamist käsitleva teabe täielikkus, peaksid andmestud hõlmama teavet selle kohta, kuidas asulareoveepuhastid vastavad puhastusnõuetele (vastab / ei vasta, ärajuhitavate saasteainete kontsentratsioon ja selle põhjustatud koormus), milline on energianeutraalsuse eesmärkide saavutamise aste, milline on üle 10 000 ie puhastite kasvuhoonegaaside heide ning milliseid meetmeid võtavad liikmesriigid seoses [...] **kanalisatsiooni** ülevoolu ja asula äravooluveega ning sanitaarvõimalustele juurdepääsu ja individuaalsete puhastussüsteemidega. Selleks et nende andmete kasutamist optimeerida ning toetada täielikku läbipaistvust, tuleks tagada täielik kooskõla Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 166/2006³³.

³³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. jaanuari 2006. aasta määrus (EÜ) nr 166/2006, mis käsitleb Euroopa saasteainete heite- ja ülekanderegistri loomist ning millega muudetakse nõukogu direktiive 91/689/EMÜ ja 96/61/EÜ (EMPs kohaldatav tekst) (ELT L 33, 4.2.2006, lk 1–17).

- (31) Selleks et tagada käesoleva direktiivi õigeaegne ja nõuetekohane rakendamine, on oluline, et liikmesriigid koostaksid riikliku rakenduskava ning kavandaksid sealhulgas vajalikud pikaajalised investeeringud koos rahastamisstrateegiaga. Need riiklikud kavad tuleb esitada komisjonile. Halduskoormuse piiramiseks ei peaks seda nõuet kohaldama liikmesriikide suhtes, [...] kus üle 95 % ulatuses **tiheasustusaladest täidavad artiklite 3–8 nõudeid.** [...]. **Käesoleva direktiivi rakendamise tagamiseks on olulised piisavad era- ja avaliku sektori investeeringud. Seepärast peaks komisjon kaaluma riiklikke rakendusprogramme, mille liikmesriigid on esitanud järgmise, 2027. aasta järgse mitmeaastase finantsraamistiku ja sellele järgnevate finantsraamistike ettevalmistamiseks, ning liikmesriigid peaksid viivitamata kehtestama nõutava tootjavastutuse süsteemi.**
- (32) Asulareovee kogumise ja puhastamise sektor on spetsiifiline ja toimib tootmisharusisese turuna, sest avaliku sektori ja väikeettevõtted on kogumissüsteemiga ühendatud ja neil puudub võimalus käitajat valida. Seepärast on oluline tagada üldsuse juurdepääs käitaja peamistele toimivusnäitajatele, nt saavutatav puhastusaste, puhastamise kulud, kasutatud ja toodetud energia ning sellega seotud kasvuhuonegaaside heide ja CO₂ jalajälg. Selleks et suurendada üldsuse teadlikkust asulareovee puhastamise mõjust, tuleks peamine teave selle kohta, milline on iga majapidamise aastane kulu seoses reovee kogumise ja puhastamisega, esitada **vähemalt üle 10 000 ie tiheasustusalade puhul** hõlpsasti juurdepääsetaval viisil, näiteks arvetel, kuid muu üksikasjalik teave peaks olema kättesaadav internetis käitaja või pädeva asutuse veebisaidil.

- (33) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2003/4/EÜ³⁴ tagatakse liikmesriikides juurdepääsuõigus keskkonnateabele vastavalt keskkonnainfo kättesaadavuse, keskkonnaasjade otsustamises üldsuse osalemise ning neis asjus kohtu poole pöördumise 1998. aasta Århusi konventsioonile (edaspidi „Århusi konventsioon“). Århusi konventsioon hõlmab ulatuslikke kohustusi, mis on seotud nii keskkonnateabe taotluspõhise kättesaadavaks tegemisega kui ka sellise teabe aktiivse levitamise­ga. On oluline, et käesoleva direktiivi sät­ted teabele juurdepääsu ja andmete jagamise korra kohta täiendaksid kõnealust direktiivi, kehtestades kohustuse teha asulareovee kogumist ja puhastamist käsitlev teave veebis üldsusele kasutajasõbralikul viisil kättesaadavaks ilma eraldi õiguslikku korda loomata.
- (34) Käesoleva direktiivi tõhusus ja selle eesmärk kaitsta rahvatervist liidu keskkonnapoliitika kontekstis eeldavad, et füüsilised ja juriidilised isikud ning asjakohasel juhul nende poolt nõuetekohaselt loodud organisatsioonid saaksid kohtumenetluses käesolevale direktiivile tugineda ning et liikmesriikide kohtud saaksid võtta käesolevat direktiivi arvesse liidu õiguse osana, muu hulgas selleks, et vaadata vajaduse korral läbi liikmesriigi ametiasutuse otsused. Lisaks tuleneb Euroopa Kohtu väljakujunenud kohtupraktika kohaselt Euroopa Liidu lepingu (ELi leping) artikli 4 lõikes 3 sätestatud lojaalse koostöö põhimõttest, et isikute liidu õigusest tulenevate õiguste kohtulik kaitse on liikmesriikide kohtute ülesanne. Peale selle kohustab ELi lepingu artikli 19 lõige 1 liikmesriike nägema ette tulemusliku õiguskaitse tagamist liidu õigusega hõlmatud valdkondades. Lisaks eeltoodule peaks üldsusel olema vastavalt Århusi konventsioonile juurdepääs õiguskaitsele, et aidata kaitsta iga inimese õigust elada keskkonnas, kus on tagatud inimese tervis ja heaolu.

³⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 28. jaanuari 2003. aasta direktiiv 2003/4/EÜ keskkonnateabele avaliku juurdepääsu ja nõukogu direktiivi 90/313/EMÜ kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 41, 14.2.2003, lk 26–32).

(35) Selleks et kohandada käesolevat direktiivi teaduse ja tehnika arenguga, tuleks komisjonile anda volitused võtta kooskõlas Euroopa Liidu toimimise lepingu artikliga 290 vastu õigusakte, millega muudetakse lisade teatavaid osi seoses reovee teise, kolmanda ja neljanda astme puhastuse [...] **tulemuste seire ja hindamise meetoditega** ning mitteolmereovee kogumissüsteemi ja asulareoveepuhastisse juhtimiseks vajalikele erilubadele esitatavate nõuetega. [...] On eriti oluline, et komisjon viiks oma ettevalmistava töö käigus läbi asjakohaseid konsultatsioone, sealhulgas ekspertide tasandil, ja et kõnealused konsultatsioonid viidaks läbi kooskõlas institutsioonidevahelises parema õigusloome kokkuleppes sätestatud põhimõtetega. Eelkõige selleks, et tagada delegeeritud õigusaktide ettevalmistamises võrdne osalemine, saavad Euroopa Parlament ja nõukogu kõik dokumendid liikmesriikide ekspertidega samal ajal ning nende ekspertidel on pidev juurdepääs komisjoni eksperdirühmade koosolekutele, millel arutatakse delegeeritud õigusaktide ettevalmistamist.

- (36) Selleks et tagada ühetaolised tingimused käesoleva direktiivi rakendamiseks, tuleks komisjonile anda rakendamisvolitused, et ta saaks vastu võtta individuaalsete süsteemide projekteerimisstandardeid, vastu võtta neljanda astme puhastuse näitajate **ning energianeutraalsusega seotud eesmärkide** seire ja hindamise meetodeid, kehtestada teatavate toodete puhul laiendatud tootjavastutusest erandi tegemise ühiseid tingimusi ja kriteeriume, kehtestada asulareovee käitlemise lõimitud kavade väljatöötamist toetavaid meetodeid, **töötada välja alternatiivseid näitajaid koormusel põhinevale saaste vähendamise soovituslikule eesmärgile, mis põhineksid näiteks kanalisatsiooni ülevoolu kogusel või sagedusel, või muid asjakohaseid alternatiivseid näitajaid, täpsustada fosfori minimaalseid taaskasutus- ja ringlussevõtumäärasid, ning kehtestada [...] asulareovees ja reoveesetetes antimikroobikumiresistentsuse, kasvuhoonegaaside heite ja mikroplastide mõõtmise meetodeid ning vastu võtta sellise teabe vormingu ja esitamise viisid, mida liikmesriigid peavad esitama ja EEA koguma käesoleva direktiivi rakendamise kohta. Neid volitusi tuleks teostada kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 182/2011³⁵.**
- (37) Liikmesriigid peaksid kehtestama karistusnormid, mida kohaldatakse käesoleva direktiivi alusel vastu võetud liikmesriigi sätete rikkumise korral, ning võtma kõik vajalikud meetmed, et tagada kõnealuste normide rakendamine. Karistused peaksid olema mõjusad, proportsionaalsed ja hoiatavad.[...]

³⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta määrus (EL) nr 182/2011, millega kehtestatakse eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide läbiviidava kontrolli mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendamisvolituste teostamise suhtes (ELT L 55, 28.2.2011, lk 13).

- (38) Institutsioonidevahelise parema õigusloome kokkuleppe³⁶ kohaselt peaks komisjon käesolevat direktiivi hindama teatava ajavahemiku jooksul pärast selle ülevõtmiseks kehtestatud tähtpäeva. Hindamine peaks põhinema saadud kogemustel ja käesoleva direktiivi rakendamise käigus kogutud andmetel, kõigil olemasolevatel WHO soovitusel ning asjaomastel teadus-, analüütilistel ja epidemioloogilistel andmetel. Hindamisel tuleks erilist tähelepanu pöörata võimalikule vajadusele kohandada loetelu toodetest, mille puhul kohaldatakse laiendatud tootjavastutust, vastavalt turule lastavate toodete sortimendi muutumisele **ning laiendatud tootjavastutuse kohustusest erandi tegemise tingimustele**, teadmiste paranemisele reovees esinevate mikroplastide ja nende rahvatervise- ja keskkonnamõju kohta ning andmetele, mis on saadud, täites uut kohustust teha mikrosaasteainete seiret asulareoveepuhastite sisse- ja väljalasete juures. **Kõnealuse hindamise tulemuste ja/või uute teaduslike tõendite põhjal mikrosaasteainete esinemise kohta reovees tuleks III lisas esitatud toodete loetelu korrapäraselt muuta, et lisada artiklis 9 osutatud laiendatud tootjavastutuse kohaldamisalasse uusi sektoreid.**
- (39) Direktiiviga 91/271/EMÜ on ette nähtud konkreetsed tähtpäevad Mayotte'i jaoks, kuna see arvati 2014. aastal äärepoolseimate piirkondade hulka Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 349 tähenduses. Seepärast tuleks vähemalt [...] **1 250** ie tiheasustusaladel asulareovee kogumissüsteemide rajamise ja teise astme puhastuse rakendamise kohustus Mayotte'i puhul edasi lükata.
- (39a) On asjakohane võtta arvesse Mayotte'i ja nende muude liidu äärepoolseimate piirkondade eriolukorda, mis on loetletud ELi toimimise lepingu artiklis 349, milles on sätestatud erimeetmed kõnealuste piirkondade toetamiseks. Nende territooriumide asulareovee puhastamisel tuleks erilist tähelepanu pöörata keerulisele topograafia ja saarelisele asendile.**

³⁶ Euroopa Parlamendi, Euroopa Liidu Nõukogu ja Euroopa Komisjoni vahel sõlmitud institutsioonidevaheline parema õigusloome kokkulepe (ELT L 123, 12.5.2016, lk 1–14).

- (40) Selleks et tagada keskkonna pidev kaitse, on oluline, et kuni uute fosfori- ja lämmastikuisalduse vähendamise nõuete kohaldamiseni säilitaksid liikmesriigid kolmanda astme puhastuse vähemalt praegusel tasemel. Seepärast tuleks nõukogu direktiivi 91/271/EÜ artikli 5 kohaldamist jätkata, kuni kõnealuseid uusi nõudeid kohaldama hakatakse.
- (41) Kuna käesoleva direktiivi eesmärke, milleks on rahvatervise ja keskkonna kaitse, asulareovee kogumise ja puhastuse kliimanetraalsuse saavutamise suunas liikumine, sanitaarvõimalustele juurdepääsu parandamine ning rahvatervise seisukohast oluliste parameetrite korrapärase seire tagamine, ei suuda liikmesriigid piisavalt saavutada, küll aga saab neid meetme ulatuse ja toime tõttu paremini saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas ELi lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev direktiiv nimetatud eesmärkide saavutamiseks vajalikust kaugemale.
- (42) Kohustus võtta käesolev direktiiv liikmesriigi õigusesse üle piirdub sätetega, mida on võrreldes varasema direktiiviga oluliselt muudetud. Muutmata sätete ülevõtmise kohustus tuleneb varasemast direktiivist.
- (43) Käesolev direktiiv ei tohiks mõjutada liikmesriikide kohustusi, mis on seotud [VII] lisa B osas osutatud direktiivide liikmesriigi õigusesse ülevõtmise tähtpäevadega,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA DIREKTIIVI:

Artikkel 1

Reguleerimise

Käesolevas direktiivis sätestatakse asulareovee kogumise, puhastamise ja ärajuhtimise eeskirjad, et kaitsta keskkonda ja inimeste tervist ning ühtlasi järk-järgult [...] **vähendada** kasvuhoonegaaside heidet **kestliku tasemeni** ja parandada asulareovee kogumise ja puhastamise energiabilanssi. Samuti sätestatakse selles eeskirjad, mis käsitlevad juurdepääsu sanitaarvõimalustele, asulareoveesektori läbipaistvust ning rahvatervise seisukohast oluliste parameetrite korrapärasest seiret asulareovees.

Artikkel 2

Mõisted

Käesolevas direktiivis kasutatakse järgmisi mõisteid:

- 1) „asulareovesi“ – olmereovesi **või** [...] olmereovesi **segatuna** [...] **kas** mitteolmereoveega [...] **või** asula äravooluveega **või mõlemaga**;
- 2) „olmereovesi“ – asulate, [...] rajatiste **ja asutuste** reovesi, mis pärineb peamiselt inimeste ainevahetusest ja/**või** majapidamistegevusest;

- 3) „mitteolmereovesi“ – [...] reovesi, **mis ei ole olmereovesi ega asula äravooluvesi ja** mis väljub hoonest, kus toimub [...]:
- [...]kaubandustegevus
- [...]
- [...] **või** tööstus- **või** majandustegevus;
- 4) „tiheasustusala“ – ala, kus **elanikkond (väljendatuna inimekvivalentides), mis võib olla majandustegevusega kombineeritud või mitte**, [...] on piisavalt kontsentreeritud [...], et asulareovett koguda ja juhtida **ühte või mitmesse** [...] asulareoveepuhastisse **ja/või** [...] **ühte või mitmesse** lõplikku ärajuhtimispunkti;
- 5) „asula äravooluvesi“ – tiheasustusalade **sademevesi** [...], mida kogutakse ühis- või lahkvoolese kanalisatsiooni kaudu;
- 6) „[...] **kanalisatsiooni** ülevool“ – puhastamata asulareovee juhtimine ühisvoolsest kanalisatsioonist suublasse [...];
- 7) „kogumissüsteem“ – torustik, millega kogutakse ja juhitakse asulareovett;
- 8) „ühisvoolne kanalisatsioon“ – **üks** torujuhe, millega kogutakse ja juhitakse asulareovett, **sealhulgas asula äravooluvett**;

- 9) „lahkvoolne kanalisatsioon“ – torujuhtmete **süsteem**, millega eraldi kogutakse ja juhitakse **kas asula äravooluvett või**[...]:
- [...] **asulareovett, mis ei hõlma asula äravooluvett;**
- [...]
- [...]
- [...];
- 10) „1 inimekvivalent (1 ie) – [...] biolagundatav orgaaniline reostus **ööpäeva kohta**, mille biokeemiline hapnikutarve viie ööpäeva jooksul (BHT5) on 60 g hapnikku ööpäevas;
- 10a) „reovee eeslitus“ – asulareovee füüsikaline ja/või keemiline puhastamine, mis hõlmab asulareovees sisalduvate hõljuvainete selitamist või muid protsesse, mille käigus siseneva reovee BHT5 väheneb enne ärajuhtimist vähemalt 20 % ning hõljuvainete osa sisenevas reovees vähemalt 50 %;**
- 11) „teise astme puhastus“ – asulareovee puhastamine protsessi abil, mis üldjuhul hõlmab vee bioloogilist töötlemist koos teistkordse selitamisega, või muu protsessi abil, **millega asulareovees vähendatakse biolagundatava orgaanilise aine sisaldust;**
- 12) „kolmanda astme puhastus“ – asulareovee puhastamine protsessi abil, millega **vähendatakse** asulareovee [...] lämmastiku- ja/või fosforisisaldust;
- 13) „neljanda astme puhastus“ – asulareovee puhastamine protsessi abil, millega asulareovees [...] **vähendatakse** mitmesuguseid mikrosaasteaineid;

- 14) „reoveesetted“ – [...] **asulareoveepuhastis** asulareovee puhastamisel tekkinud **orgaanilised ja anorgaanilised jäägid (välja arvatud teraline materjal, rasv, muu sade ja mis tahes muu võrepraht ja jäägid, mis pärinevad eeltötluse etapist)**;
- 15) „eutrofeerumine“ – vee rikastumine toitainetega, eriti lämmastiku- ja/või fosforiühenditega, mis kiirendab vetikate ja taimestiku kõrgemalt arenenud vormide kasvu ning häirib seetõttu soovimatult vees esinevate organismide tasakaalu ja rikub sama vee kvaliteeti;
- 16) „mikroaasteaine“ – aine, sealhulgas selle lagunemissaadused, [...] **mis esinevad veekeskkonnas, asulareovees ja/või reoveesetetes** [...] ja mida võib määruse (EÜ) nr **1272/2008**³⁷ I lisa 3. ja 4. osas esitatud **asjakohaste** kriteeriumide alusel käsitada inimeste tervisele või keskkonnale ohtlikuna **isegi väikese kontsentratsiooni korral**;
- 17) „lahjendusaste“ – suublasse juhtimise kohas suubla **viimase viie aasta keskmise** aastase vooluhulga ja **pinnavette juhitava** asulareovee [...] **viimase viie aasta keskmise aastase** koguse vaheline suhe; [...]
- 18) „tootja“ – tootja, importija või turustaja, kes tegeleb professionaalsel tasemel toodete laskmisega liikmesriigi turule, sealhulgas direktiivi 2011/83/EÜ artikli 2 punktis 7 määratletud kauglepingute alusel;
- 19) „tootjavastutusorganisatsioon“ – [...] **riiklikult tunnustatud** organisatsioon, [...] mis on asutatud, **et võimaldada tootjatel täita** neile artiklitega 9 ja 10 pandud kohustusi;

³⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 1272/2008, mis käsitleb ainete ja segude klassifitseerimist, märgistamist ja pakendamist (ELT L 353, 31.12.2008, lk 1).

- 20) „sanitaarvõimalused“ – rajatised ja teenused **muu hulgas** inimeste uriini, fekaalide ja menstruaalvere ohutuks **käitlemiseks ja** kõrvaldamiseks;
- 21) „antimikroobikumiresistentsus“ – mikroorganismide võime püsida elus või kasvada antimikroobikumi sellise kontsentratsiooni juures, mis on tavaliselt piisav sama liigi mikroorganismide kasvu pidurdamiseks või nende hävitamiseks;
- 22) „asjaomane üldsus“ – üldsus, keda käesoleva direktiivi **artiklites 6, 7 või 8** sätestatud kohustuste rakendamiseks [...] **vajaliku otsuse tegemine** mõjutab või võib mõjutada, või üldsus, kelle huvidega see on seotud, **selle määratluse puhul arvestatakse, [...] et selline huvi on** inimeste tervise ja keskkonna kaitset edendavatel valitsusvälistel organisatsioonidel, **kes vastavad siseriiklikes õigusaktides sätestatud nõuetele;**
- 23) [...] „biokilekandja“ – [...] **tavaliselt plastist valmistatud** ese, mida kasutatakse asulareovee töötlemiseks vajalike bakterite kasvatamiseks;
- 24) „turule laskmine“ – toote esmakordne liikmesriigi turul kättesaadavaks tegemine;
- 25) „koormus“ – **biolagundatava orgaanilise aine kogus, mõõdetuna BHT5-na asulareovees, väljendatuna inimekvivalentides, või mis tahes saasteaine või toitaine kogus, väljendatuna massiühikutena ajas;**
- 26) „individuaalne süsteem“ – **sanitaarrajatis, mille abil kogutakse, ladustatakse, puhastatakse ja/või kõrvaldatakse olmereovett hoonetest või hooneosadest, mis ei ole ühendatud asulareovee kogumissüsteemiga.**

Artikkel 3

Kogumissüsteemid ja inimekvivalendina väljendatava koormuse arvutamine

1. Liikmesriigid tagavad, et kõik [...] vähemalt 2 000 ie tiheasustusalad vastavad järgmistele nõuetele:

- a) need on varustatud kogumissüsteemidega,
- b) kõik nende olmereovee allikad on kogumissüsteemiga ühendatud.

2. [...] Liikmesriigid tagavad, et [...] 1 250 – 2 000 ie tiheasustusalad vastavad [...] lõike 1 nõuetele hiljemalt 31. detsembriks 2035.[...]

[...]

[...]

Liikmesriigid võivad teha erandi kõnealusest tähtajast, kui artikli 23 lõikes 5 sätestatud tingimused on täidetud.

3. **Inimekvivalentides (ie) väljendatav tiheasustusala reostuskoormus arvutatakse välja kõrgeima nädala keskmise koormuse põhjal, mis kõnealusel tiheasustusalal ühe aasta jooksul tekib, arvestamata seejuures erakorralisi olukordi, mis võivad olla tingitud näiteks tugevast vihmasajust. Asulareoveepuhastis puhastatava inimekvivalentides väljendatava koormuse arvutamine põhineb samuti kõrgeimal nädala keskmisel koormusel.**

4 [...]. Kogumissüsteemid vastavad I lisa A osas sätestatud nõuetele.

Artikkel 4

Individaalsed süsteemid

1. [...] Kui kogumissüsteemi rajamine **või sellega ühendamine** on [...] põhjendamatu, kuna **see ei annaks keskkonnakasu või tervisekasu, ei oleks tehniliselt teostatav** või oleks liiga kulukas, siis **võivad liikmesriigid teha erandi artiklist 3.**

Kui tehakse erand artiklist 3, tagavad liikmesriigid, et vähemalt 1 250 ie tiheasustusaladel või nende tiheasustusalade osades kasutatakse individaalseid asulareovee kogumise, ladustamise ja asjakohasel juhul puhastamise süsteeme (edaspidi „individaalsed süsteemid“).

2. Liikmesriigid tagavad, et individaalsed süsteemid projekteeritakse ning neid käitatakse ja hooldatakse viisil, millega [...] **saavutatakse sama keskkonnakaitse tase** [...] nagu artiklites 6 ja 7 osutatud teise ja kolmanda astme puhastuse korral.
3. Liikmesriigid tagavad, et **vähemalt 1 250 ie** [...] tiheasustusaladel **kasutatavad individaalsed süsteemid** [...] on kantud [...] **riiklikku, piirkondlikku või kohalikku** registrisse ning et asjakohane ametiasutus **või muu riiklikul, piirkondlikul või kohalikul tasandil volitatud organ** kontrollib neid süsteeme korrapäraselt **või teeb nende suhtes muul viisil regulaarselt järelevalvet või kontrolli, tuginedes riskipõhisele lähenemisviisile.**

[...] 4. Komisjonil on õigus võtta vastu [...] **rakendusakte** [...], millega tagatakse käesoleva direktiivi ühetaoline kohaldamine, täpsustades miinimumnõuded [...] järgmise kohta:

- a) **lõigetes 1 ja 2 osutatud** individaalsete süsteemide projekteerimine, käitamine ja hooldus ning
- b) lõikes [...] **3 osutatud korrapärane kontrollimine, mis tugineb riskipõhisele lähenemisviisile** [...].

Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu hiljemalt [väljaannete talitus, palun sisestada kuupäev: 24 kuud pärast käesoleva direktiivi jõustumist] kooskõlas artikli 28 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

[...] 5. Liikmesriigid, kus individuaalsete süsteemidega **kogutakse ja/või** puhastatakse **riiklikul tasandil** üle 2 % asulareoveest, mis on pärit vähemalt 2 000 ie tiheasustusaladelt, peavad esitama komisjonile [...] põhjenduse individuaalsete süsteemide kasutamise kohta igal tiheasustusalal. Selles põhjenduses tuleb:

- a) tõendada, et 1 lõikes sätestatud tingimused individuaalsete süsteemide kasutamiseks on täidetud;
- b) kirjeldada kooskõlas lõigete 2 ja 3 võetud meetmeid;
- c) tõendada, et järgitakse lõikes [...] 4 osutatud miinimumnõudeid juhul, kui komisjon on kasutanud oma **rakendamis**volitusi vastavalt [...] kõnealusele lõikele.

[...] 6. Komisjonil on õigus võtta vastu rakendusakte, millega kehtestatakse lõikes [...] 5 osutatud teabe esitamise vorm. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 28 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega. **Komisjon esitab vormi hiljemalt [väljaannete talitus, palun sisestada kuupäev: 24 kuud pärast käesoleva direktiivi jõustumist].**

Artikkel 5

Asulareovee käitlemise lõimitud kavad

1. Liikmesriigid tagavad, et 31. detsembriks [...] **2035** on vähemalt 100 000 ie tiheasustusalade **veekogumisalade** jaoks koostatud asulareovee käitlemise lõimitud kava.
2. 31. detsembriks [...] **2030** koostavad liikmesriigid loetelu 10 000 – 100 000 ie tiheasustusaladest, kus varasemate andmete, **modelleerimise** ja uusimate kliimaprognoside põhjal **ning võttes arvesse survet ja veemajanduskava kohaselt korraldatud mõju hindamist**, valitseb vähemalt üks järgmistest tingimustest:
 - a) [...] **kanalisatsiooni** ülevool [...] kujutab endast riski keskkonnale või inimeste tervisele;
 - b) [...] **kanalisatsiooni** ülevoolu maht on suurem kui [...] **3 %** aastas kogutavast asulareoveest ja sellega seotud koormusest, **pidades silmas I lisa tabelis 1 ja asjakohasel juhul tabelis 2 osutatud parameetreid**, arvatuna **kuiva ilma vooluhulga** [...] tingimustes;
 - c) [...] **kanalisatsiooni** ülevool [...] takistab mõne järgmise nõude täitmist:
 - i) direktiivi (EL) 2020/2184 artikliga 5 kehtestatud nõuded;
 - ii) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2006/7/EÜ³⁸ artikli 5 punktis 3 sätestatud nõuded;

³⁸ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. veebruari 2006. aasta direktiiv 2006/7/EÜ, mis käsitleb suplusvee kvaliteedi juhtimist ja millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 76/160/EMÜ (ELT L 64, 4.3.2006, lk 37).

- iii) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2008/105/EÜ³⁹ artiklis 3 sätestatud nõuded;
 - iv) direktiivi 2000/60/EMÜ artiklis 4 sätestatud keskkonnavalased eesmärgid;
 - v) **direktiivi 2006/118/EÜ⁴⁰ artikliga 3 kehtestatud nõuded;**
- d) lahkvoolse kanalisatsiooni puhul on kindlaks tehtud asjakohased punktid, kus asula äravooluvesi on eeldatavalt reostunud nii, et selle juhtimist suublasse võib pidada riskiks keskkonnale või inimeste tervisele või see takistab mõne punktis c nimetatud direktiivi täitmist.**

Liikmesriigid vaatavad esimeses lõigus osutatud loetelu pärast selle koostamist iga [...] **kuue** aasta möödudes üle ja ajakohastavad seda vajaduse korral.

3. Liikmesriigid tagavad, et 31. detsembriks [...] **2040** on lõikes 2 osutatud tiheasustusalade **veekogumisalade** jaoks koostatud asulareovee käitlemise lõimitud kava.
4. Asulareovee käitlemise lõimitud kavad tuleb komisjoni nõudmise korral komisjonile kättesaadavaks teha.
5. Asulareovee käitlemise lõimitud kavad peavad sisaldama vähemalt V lisas esitatud elemente.

³⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 2008. aasta direktiiv 2008/105/EÜ, mis käsitleb keskkonnakvaliteedi standardeid veepoliitika valdkonnas ning millega muudetakse nõukogu direktiive 82/176/EMÜ, 83/513/EMÜ, 84/156/EMÜ, 84/491/EMÜ, 86/280/EMÜ ja tunnistatakse need seejärel kehtetuks ning muudetakse direktiivi 2000/60/EÜ (ELT L 348, 24.12.2008, lk 84).

⁴⁰ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. detsembri 2006. aasta direktiiv 2006/118/EÜ, mis käsitleb põhjavee kaitset reostuse ja seisundi halvenemise eest.

6. Komisjonil on õigus võtta vastu rakendusakte, millega tagatakse käesoleva artikli ühetaoline kohaldamine, täpsustades järgmist:
- a) [...] V lisa punktis 3 osutatud meetmete kindlaksmääramise meetodid;
 - b) [...] meetodid alternatiivsete näitajate kindlaksmääramiseks, et kontrollida, kas V lisa punkti 2 alapunktis a osutatud reostuse vähendamise soovituslik eesmärk on saavutatud;
 - c) [...] vorm, mille abil tuleb asulareovee käitlemise lõimitud kavad komisjonile kättesaadavaks teha, kui seda lõike 4 kohaselt nõutakse.

Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu hiljemalt [**väljaannete talitus, palun sisestada kuupäev: 24 kuud pärast käesoleva direktiivi jõustumist**] kooskõlas artikli 28 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

7. Liikmesriigid tagavad, et asulareovee käitlemise lõimitud kavad vaadatakse pärast nende koostamist üle **vähemalt** iga [...] **kuue** aasta tagant ja neid ajakohastatakse vajaduse korral. **Pärast lõikes 2 osutatud loetelu ajakohastamist tagavad liikmesriigid, et tiheasustusalade jaoks koostatakse lõimitud käitlemiskavad kuue aasta jooksul alates nende lisamisest kõnealusesse loetellu.**

Artikkel 6

Teise astme puhastus

1. [...] Liikmesriigid tagavad, et vähemalt 2 000 ie tiheasustusalasid teenindavatest asulareoveepuhastitest väljuv vesi vastab [...] teise astme puhastuse [...] asjaomastele nõuetele, mis on sätestatud I lisa B osas ja tabelis 1, kooskõlas I lisa D osas sätestatud seire- ja tulemuste hindamise meetoditega, enne kui vesi juhitakse suublasse.

2 000 – 10 000 ie tiheasustusalade suhtes, millelt toimub ärajuhtimine [...] rannikuvetesse, nagu need on määratletud direktiivis 2000/60/EÜ, ning kus rakendatakse [väljaannete talitus, palun sisestada kuupäev: käesoleva direktiivi jõustumise kuupäev] seisuga asjakohast puhastamist vastavalt nõukogu direktiivi 91/271/EMÜ artiklile 7, ei kohaldata kuni 31. detsembrini [...] 2035 esimeses lõigus sätestatud kohustust.

Tiheasustusalade suhtes, millelt toimub [väljaannete talitus, palun sisestada kuupäev: käesoleva direktiivi jõustumise kuupäev] ärajuhtimine nõukogu direktiivi 91/271/EMÜ artikli 6 lõikes 1 osutatud vähem tundlikele aladele, kohaldatakse esimeses lõigus sätestatud kohustusi alates [väljaannete talitus, palun sisestada kuupäev: käesoleva direktiivi jõustumisele järgneva 12. aasta viimane päev].

2. [...] Liikmesriigid tagavad, et 31. detsembriks 2035 vastab 1 250 – 2 000 ie tiheasustusalasid teenindavatest asulareoveepuhastitest väljuv vesi [...] teise astme puhastuse [...] asjaomastele nõuetele, mis on sätestatud I lisa B osas ja tabelis 1, kooskõlas I lisa D osas sätestatud seire- ja tulemuste hindamise meetoditega, [...] enne kui vesi juhitakse suublasse [...].

Liikmesriigid võivad teha erandi kõnealusest tähtajast, kui artikli 23 lõikes 5 sätestatud tingimused on täidetud.

3. [...]Asulareovee suhtes, mida juhitakse kõrgetel mägi-aladel (enam kui 1 500 m üle merepinna) asuvasse veekogudesse, kus reovee tõhus bioloogiline puhastus on madalate temperatuuride tõttu raskendatud, või asulareovee suhtes, mida juhitakse avamere sügavasse veekihti vähem rahvastatud äärepoolseimates piirkondades asuvatelt alla 150 000 ie tiheasustusaladelt, mille topograafilised ja geograafilised omadused raskendavad tõhusat bioloogilist puhastust, võidakse kohaldada lõikes 1 sätestatust vähem põhjalikku puhastust kuni [väljaannete talitus, palun sisestada kuupäev: käesoleva direktiivi jõustumisele järgneva 20. aasta viimane päev], tingimusel et üksikasjalikud uuringud näitavad, et selline ärajuhtimine ei kahjusta keskkonda ega inimeste tervist ega takista suublaid vastamast asjakohastele kvaliteedieesmärkidele ning muude asjaomaste liidu õigusaktide asjaomastele sätetele.

[...]

Artikkel 7

Kolmanda astme puhastus

1. Liikmesriigid tagavad 31. detsembriks [...] **2035**, et vesi, mis väljub 50 % asulareoveepuhastitest, kus töödeldakse vähemalt [...] **150 000** ie reostuskoormust ega rakendada [väljaannete talitus, palun sisestada kuupäev: käesoleva direktiivi jõustumise kuupäev] kolmanda astme puhastust, **vastab enne suublasse juhtimist** [...] kolmanda astme puhastuse **asjaomastele nõuetele kooskõlas I lisa B osaga ja tabeliga 2.** [...]

Liikmesriigid tagavad 31. detsembriks [...] **2040**, et kõikides asulareoveepuhastites, kus töödeldakse vähemalt [...] **150 000** ie reostuskoormust, [...] **vastab heitvesi enne suublasse juhtimist kolmanda astme puhastuse asjaomastele nõuetele kooskõlas I lisa B osaga ja tabeliga 2.** [...]

2. 31. detsembriks [...] **2027** koostavad liikmeriigid loetelu oma territooriumil olevatest aladest, mis on eutrofeerumise suhtes tundlikud, ning ajakohastavad seda loetelu iga [...] **kuue** aasta tagant alates 31. detsembrist [...] **2033**.

Esimeses lõigus osutatud loetelu sisaldab alasid, mida on kirjeldatud II lisas.

Esimeses lõigus sätestatud nõuet ei kohaldada, kui kogu liikmesriigi territooriumil rakendatakse [...] **I lisa B osa ja tabeli 2** kohast kolmanda astme puhastust.

3. [...] [...] **Liikmesriigid tagavad, et vähemalt 10 000 ie tiheasustusaladelt ärajuhitav heitvesi vastab enne lõikes 2 osutatud loetellu kuuluvatele aladele juhtimist kolmanda astme puhastuse asjaomastele nõuetele kooskõlas I lisa B osaga ja tabeliga 2:**

- a) **31. detsembriks 2033 20 % kõnealuste tiheasustusalade puhul;**
- b) **31. detsembriks 2039 60 % kõnealuste tiheasustusalade puhul;**
- c) **31. detsembriks 2045 kõigi tiheasustusalade puhul.**

Liikmesriigid võivad teha erandi artikli 7 lõikes 3 sätestatud tähtaegadest, kui artikli 23 lõikes 5 sätestatud tingimused on täidetud. Asulareoveepuhastite puhul, kus töödeldakse vähemalt 150 000 ie reostuskoormust, tuleb siiski kinni pidada artikli 7 lõikes 1 sätestatud tähtaegadest.

- 3a. Lõigetes 1 ja 3 osutatud ärajuhitud asulaheitvesi vastab asjaomastele nõuetele, mis on sätestatud I lisa B osas ja tabelis 2, kooskõlas I lisa D osas sätestatud seire- ja tulemuste hindamise meetoditega.**
- 3b. Asulareoveepuhastite suhtes, mille ehitus käib, mille kolmanda astme puhastus läbib põhjalikumat uuendamist või mis võeti kasutusele pärast 31. detsembrit 2020, kuid enne käesoleva direktiivi jõustumise kuupäeva, kohaldatakse käesoleva direktiivi artiklis 7 sätestatud nõudeid hiljemalt alates viis aastat pärast lõigetes 1 ja 3 sätestatud tähtaegu.**
4. [...]

Komisjonil on õigus võtta artiklis 27 osutatud korra kohaselt vastu delegeeritud õigusakte I lisa [...] D osa muutmiseks, et kohandada [...] **seire- ja tulemuste hindamise meetodeid** tehnika ja teaduse arenguga.

5. Erandina lõikest[...] 3 [...] võivad liikmesriigid otsustada, et lõikes[...] 3 [...] osutatud nõudeid ei kohaldata lõikes 2 osutatud loetellu kantud alal paikneva individuaalse asulareoveepuhasti suhtes, mille puhul suudetakse tõendada, et kõikidesse sellel alal asuvatesse asulareoveepuhastitesse sisenevas reeves:
- a) väheneb väljumise ajaks üldfosforisisaldus vähemalt 75 % ja üldlämmastikuisaldus vähemalt 75 % alates käesoleva direktiivi jõustumise kuupäevast;
- [...] b) väheneb väljumise ajaks üldfosforisisaldus vähemalt 82,5 % ja üldlämmastikuisaldus vähemalt 80 % hiljemalt 31. detsembriks [...] 2039;
- [...] c) väheneb väljumise ajaks üldfosforisisaldus vähemalt [...] 87,5 % ja üldlämmastikuisaldus vähemalt [...] 82,5 % hiljemalt 31. detsembriks [...] 2045.
6. Vähemalt 10 000 ie reostuskoormust töötlevatest asulareoveepuhastitest lõikes 2 osutatud loetellu kantud, eutrofeerumise suhtes tundliku ala valgalasse väljuva vee suhtes kohaldatakse samuti lõikeid 3[...] ja 5.
7. Liikmesriigid tagavad, et vesi, mis väljub asulareoveepuhastitest, mis paiknevad alal, mis on kantud lõikes 2 osutatud loetellu pärast kõnealuse lõike kohast loetelu korrapärasest ajakohastamisest, vastab lõikes[...] 3 [...] sätestatud nõuetele hiljemalt seitsme aasta möödudes pärast kõnealusesse loetellu kandmist.

Artikkel 8

Neljanda astme puhastus

1. Liikmesriigid tagavad [...], et vesi, mis väljub asulareoveepuhastitest, kus töödeldakse vähemalt [...] **200 000** ie reostuskoormust, **vastab enne suublasse juhtimist neljanda astme puhastuse asjaomastele nõuetele, mis on sätestatud I lisa B osas ja tabelis 3, kooskõlas I lisa D osas sätestatud seire- ja tulemuste hindamise meetoditega:**
 - a) **31. detsembriks 2035 20 % kõnealuste asulareoveepuhastite puhul;**
 - b) [...]31. detsembriks [...] **2040[...] 60 % kõnealuste asulareoveepuhastite puhul;**
 - c) **31. detsembriks 2045 kõigi kõnealuste asulareoveepuhastite puhul.**
2. 31. detsembriks 2030 peavad liikmesriigid koostama loetelu oma territooriumil olevatest aladest, kus **asulareoveepuhastitest pärinevate** mikrosaasteainete kontsentratsioon või kogunemine kujutab endast [...] riski inimeste tervisele või keskkonnale. Liikmesriigid vaatavad kõnealuse loetelu läbi **2033. aastal ja seejärel** iga [...] **kuue** aasta möödudes [...] ja ajakohastavad seda vajaduse korral.

Esimeses lõigus osutatud loetelu [...] **põhineb hindamisel, mis käsitleb riski inimeste tervisele ja keskkonnale, mida põhjustab asulareovees leiduvate mikrosaasteainete juhtimine** [...]järgmistele aladele [...]:

- a) veekogud, millest võetakse direktiivi (EL) 2020/2184 artikli 2 punktis 1 määratletud olmevett;
- b) direktiivi 2006/7/EÜ kohaldamisalasse kuuluvad suplusveekogud;
- c) direktiivi 2000/60/EÜ artikli 2 punktis 5 määratletud järved;
- d) direktiivi 2000/60/EÜ artikli 2 punktis 4 määratletud jõed või muud vooluveekogud, kus lahjendusaste on vähem kui 10;
- e) alad, kus toimub Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1380/2013⁴¹ artikli 4 punktis 25 määratletud vesiviljelus;
- f) alad, kus direktiivides 2000/60/EÜ, **2006/118/EÜ** ja 2008/105/EÜ sätestatud nõuete täitmiseks on vajalik täiendav puhastamine;
- g) direktiivi 2000/60/EÜ artikli 2 punktis 7 määratletud rannikuveed;**
- h) direktiivi 2000/60/EÜ artikli 2 punktis 6 määratletud üleminekuveed;**
- i) direktiivi 2008/56/EÜ artikli 3 punktis 1 määratletud mereakvatooriumid.**

Teises lõigus osutatud riskihinnang esitatakse komisjonile, kui komisjon seda nõuab.

⁴¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2013. aasta määrus (EL) nr 1380/2013 ühise kalanduspoliitika kohta, millega muudetakse nõukogu määruseid (EÜ) nr 1954/2003 ja (EÜ) nr 1224/2009 ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EÜ) nr 2371/2002 ja (EÜ) nr 639/2004 ning nõukogu otsus 2004/585/EÜ (ELT L 354, 28.12.2013, lk 22).

3. Komisjonil on õigus võtta vastu rakendusakte, et kehtestada lõike 2 teises lõigus osutatud riskihinnangu vorm ning sellise riskihinnangu koostamiseks kasutatav meetod. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 28 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.
4. [...] Liikmesriigid tagavad, et **vähemalt** [...] 10 000 ie tiheasustusalade puhul **on** enne heitvee juhtimist lõikes 2 osutatud loetellu kuuluvatele aladele **täidetud** [...] neljanda astme puhastuse nõuded, **mis on sätestatud** I lisa **B osas ja tabelis 3**, kooskõlas **I lisa D osas sätestatud seire- ja tulemuste hindamise meetoditega**:

- a) **31. detsembriks 2035 20 % kõnealuste tiheasustusalade puhul;**
- b) **31. detsembriks 2040 60 % kõnealuste tiheasustusalade puhul;**
- c) **31. detsembriks 2045 kõigi tiheasustusalade puhul.**

[...]

5.[...].

5. Liikmesriigid tagavad, et vesi, mis väljub asulareoveepuhastitest, mis paiknevad alal, mis on kantud lõikes 2 osutatud loetellu pärast kõnealuse lõike kohast loetelu korrapärasest ajakohastamisest, vastab lõikes 4 ning I lisa B osas ja tabelis 3 sätestatud nõuetele hiljemalt seitsme aasta möödudes pärast kõnealusesse loetellu kandmist, kuid mitte hiljem, kui lõikes 4 sätestatud tähtaegadeks.

Komisjonil on õigus võtta artiklis 27 osutatud korra kohaselt vastu delegeeritud õigusakte I lisa [...] D osa muutmiseks, et kohendada [...] **seire- ja tulemuste hindamise meetodeid** tehnika ja teaduse arenguga.

6. Komisjon [...] **võib** [...] **vastu võtta** rakendusaktid, millega kehtestatakse liikmesriikide kasutatavad seire- ja proovivõtumeetodid, et määrata I lisa [...] tabelis 3 esitatud näitajate olemasolu ja kogus. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 28 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

Artikkel 9

Laiendatud tootjavastutus

1. Liikmesriigid võtavad meetmeid, millega tagatakse, et hiljemalt **[väljaannete talitus, palun sisestada kuupäev: käesoleva direktiivi jõustumisele järgneva kolmanda aasta viimane päev]** on tootjatel, kes lasevad turule III lisas loetletud tooteid, laiendatud tootjavastutus.

Selliste meetmetega tagatakse, et need tootjad katavad:

- a) kõik artiklis 8 sätestatud nõuete täitmisega kaasnevad kulud, sealhulgas kulud, mis tulenevad asulareovee neljanda astme puhastusest, et eemaldada nende tootjate turulelastavatest toodetest eraldunud mikrosasteained ja nende jäägid, ning artikli 21 lõike 1 punktis a osutatud mikrosasteainete seirest; ning
- b) turule lastavaid tooteid käsitlevate andmete kogumise ja kontrollimise kulud ning
- c) muud laiendatud tootjavastutuse kandmisega seotud vajalikud kulud.

2. Liikmesriigid teevad tootjale lõike 1 kohase laiendatud tootjavastutuse suhtes erandi, kui tootja suudab tõendada üht järgmistest asjaoludest:
 - a) [...] tema poolt **liidu** turule lastavates **toodetes sisalduvate ainete** kogus on alla [...] **ühe tonni** aastas;
 - b) toode, mida tootja turule laseb, ei tekita oma olemusringi lõpus reovees mikrosaasteaineid.
3. Komisjonil on õigus võtta vastu rakendusakte, et kehtestada teatavate tootekategooriate **ja nende ohtlikkuse** suhtes lõike 2 punktis b sätestatud tingimuse ühetaolise kohaldamise üksikasjalikud kriteeriumid. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 28 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega **hiljemalt [väljaannete talitus, palun sisestada kuupäev: käesoleva direktiivi jõustumise kuupäevale järgneva teise aasta viimane päev]**.
4. Liikmesriigid tagavad, et lõikes 1 osutatud tootjad kannavad oma laiendatud tootjavastutust kollektiivselt [...].

Liikmesriigid tagavad, et:

- a) lõikes 1 osutatud tootjad peavad korra aastas esitama tootjavastutusorganisatsioonile järgmise teabe:
 - i) III lisas loetletud toodete kogus, mille nad oma tegevuse käigus aastas turule lasevad;
 - ii) teave alapunktis i osutatud toodete ohtlikkuse kohta reovees nende olemusringi lõpus;
 - iii) kui see on asjakohane, siis loetelu toodetest, mille suhtes on tehtud lõike 2 kohane erand;

- b) lõikes 1 osutatud tootjad peavad tegema tootjavastutusorganisatsioonile rahalise makse, et katta nende laiendatud tootjavastutusest tulenevad kulud;
- c) punktis b osutatud iga tootja makse suurus määratakse kindlaks, võttes aluseks turule lastavates toodetes **sisalduvate ainete** koguse ning nende ohtlikkuse reovees;
- d) tootjavastutusorganisatsioonides korraldatakse igal aastal sõltumatu audit, mille käigus kontrollitakse nende finantsjuhtimist, sealhulgas nende suutlikkust katta lõikes 1 [...] osutatud kulud, punkti a kohaselt kogutud teabe kvaliteeti ja asjakohasust ning punkti b kohaselt kogutud maksete asjakohasust.

5. Liikmesriigid tagavad, et:

- a) kõigi asjaomaste osalejate, kaasa arvatud lõikes 1 osutatud tootjate, tootjavastutusorganisatsioonide, asulareoveepuhastite era- või avalik-õiguslike käitajate ning kohalike pädevate asutuste rollid ja vastutus on selgelt määratletud;
- b) kehtestatud on asulareovee käitlemise eesmärgid, et järgida artikli 8 lõigetes 1, 4 ja 5 sätestatud nõudeid ja tähtaegu, ning mis tahes muud kvantitatiivsed või kvalitatiivsed eesmärgid, mida käsitatakse asjakohasena seoses laiendatud tootjavastutuse rakendamisega;
- c) loodud on aruandlussüsteem, mille abil kogutakse andmeid lõikes 1 osutatud toodete kohta, mida tootjad liikmesriigi turule lasevad, ning reovee neljanda astme puhastuse kohta, samuti muid **käesoleva lõike** punkti b seisukohast olulisi andmeid.

Artikkel 10

Miinimumnõuded tootjavastutusorganisatsioonidele

1. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et iga artikli 9 lõike 4 kohaselt loodud tootjavastutusorganisatsioon
 - a) on selgelt määratletud geograafilise ulatusega kooskõlas artiklis 8 sätestatud nõuetega;
 - b) omab vajalikke rahalisi ja organisatsioonilisi vahendeid, et täita tootjate laiendatud tootjavastutusest tulenevaid kohustusi, **sealhulgas finantstagatise, et tagada igas olukorras asulareovee neljanda astme puhastuse järjepidevus vastavalt käesoleva direktiivi artiklile 8;**
 - c) teeb avalikult kättesaadavaks järgmise teabe:
 - i) tema kuuluvus ja liikmesus;
 - ii) tootjate tehtud rahalised maksed;
 - iii) igal aastal toimuvad tegevused, kaasa arvatud selge teave rahaliste vahendite kasutamise kohta.

Üldsusele käesoleva artikli alusel teabe andmine ei piira tundliku äriteabe konfidentsiaalsuse kaitsmist vastavalt asjaomasele liidu ja liikmesriigi õigusele.

Liikmesriigid tagavad, et sellised meetmed hõlmavad tootjavastutusorganisatsioonide riiklikku tunnustamismenetlust, mille abil tõendatakse nende vastavust käesolevas lõikes sätestatud nõuetele enne nende tegelikku asutamist ja toimima hakkamist.

2. Liikmesriigid kehtestavad asjakohase kontrollimise ja täitmise tagamise raamistiku tagamaks, et tootjavastutusorganisatsioonid täidavad oma kohustusi, et tootjavastutusorganisatsioonide rahalisi vahendeid kasutatakse nõuetekohaselt ning et kõik osalejad, kellel lasub laiendatud tootjavastutus, esitavad pädevatele asutustele ja vastava taotluse korral tootjavastutusorganisatsioonidele usaldusväärsed andmed.
3. Kui liikmesriigi territooriumil on mitu tootjavastutusorganisatsiooni, peab asjaomane liikmesriik määrama vähemalt ühe erahuvidest sõltumatu asutuse rakendamist jälgima või usaldama selle avaliku sektori asutusele.
4. Liikmesriik tagab, et tootjad, kelle asukoht on muu liikmesriigi territooriumil ja kes laseb tema turule tooteid, teevad järgmist:
 - a) määravad liikmesriigi territooriumil asuva juriidilise või füüsilise isiku oma volitatud esindajaks, et täita liikmesriigi territooriumil laiendatud tootjavastutusest tulenevaid kohustusi, või
 - b) võtavad punktis a kirjeldatuga samaväärseid meetmeid.
5. Liikmesriigid tagavad korrapärase dialoogi toimumise laiendatud tootjavastutuse rakendamisega seotud asjaomaste sidusrühmade, sealhulgas tootjate ja turustajate, tootjavastutusorganisatsioonide, asulareoveepuhastite era- ja avalik-õiguslike käitajate, kohalike ametiasutuste ning kodanikuühiskonna organisatsioonide vahel.
6. **Käesoleva direktiivi jõustumise kuupäevaks korraldab komisjon teabe, kogemuste ja parimate tavade vahetamise liikmesriikide vahel seoses artiklite 9 ja 10 rakendamisega ning eelkõige seoses järgmisega:**
 - a) **tootjavastutusorganisatsioonide asutamise, tunnustamise ja toimimise kontrollimise meetmed;**
 - b) **meetmed, mille abil kontrollitakse, kas tootjad täidavad käesoleva direktiiviga neile pandud kohustusi;**

- c) tulemuslik rakendamine, mis puudutab
 - i) kõigi artikli 9 lõikes 1 osutatud kulude katmist ning
 - ii) artikli 9 lõike 4 punktis c osutatud tootjate maksete laiendatud tootjavastutusorganisatsioonide poolse arvutamise meetodite kontrollimist;
- d) artikli 9 kohaselt tehtud erandid;
- e) mis tahes muud küsimused, mis on seotud artiklite 9 ja 10 tulemusliku rakendamisega.

Komisjon avaldab teabe, kogemuste ja parimate tavade vahetamise tulemused seoses nende ja muude asjakohaste aspektidega ning annab vajaduse korral liikmesriikidele soovitusi ja/või suuniseid.

Liikmesriikide esitatud teabe põhjal koostab komisjon loetelu erandite taotlustest, mille liikmesriigid on saanud tootjatelt artikli 9 lõike 2 kohaselt, ning ajakohastab seda korrapäraselt. See loetelu tehakse taotluse korral kättesaadavaks liikmesriikide pädevatele asutustele.

Artikkel 11

[...] Energianeutraalsus

1. Liikmesriigid tagavad, et iga nelja aasta järel tehakse **käitatavate** asulareoveepuhastite ja kogumissüsteemide energiaaudit, **nagu on määratletud direktiivi (EL) 2023/1791 artikli 2 punktis 32**. Need auditid [...] hõlmavad **energiakasutuse vähendamise ning [...]** taastuenergia kasutamise ja tootmise **edendamise** kulutõhusate **meetmete** rakendamise võimaluse kindlakstegemist, kusjuures keskendutakse eelkõige sellele, et leida ja kasutada võimalusi toota biogaasi ja ühtlasi vähendada **kasvuhoonegaaside** [...] heidet. Esimesed auditid tehakse
 - a) vähemalt 100 000 ie reostuskoormust töötlevate asulareoveepuhastite ja nendega ühendatud kogumissüsteemide puhul 31. detsembriks [...] **2030**;
 - b) 10 000 – 100 000 ie reostuskoormust töötlevate asulareoveepuhastite ja nendega ühendatud kogumissüsteemide puhul 31. detsembriks [...] **2035**.
2. Liikmesriigid tagavad, et **vähemalt 10 000 ie reostuskoormust töötlevad asulareoveepuhastid toodavad** [...] direktiivi (EL) 2018/2001 artikli 2 punktis 1 esitatud määratluse kohast taastuenergiat, [...] **lähtudes eelkõige lõikes 1 osutatud auditite tulemustest**.

Seda energiat toodetakse asulareoveepuhasti käitaja rajatises või väljaspool seda. Kuni 30 % energias võib olla ostetud välistest allikatest.

Liikmesriigid tagavad, et riigi tasandil on teise lõigu kohaselt asulareoveepuhastites toodetud taastuenergia või ostetud energia aastakogus võrdne vähemalt järgmise tasemega:

- a) 31. detsembriks 2030. aastaks [...] **20 %** selliste puhastite poolt aastas kasutatavast energiast;
- aa) **31. detsembriks 2035. aastaks 40 %** selliste puhastite poolt aastas kasutatavast energiast;
- b) 31. detsembriks [...] **2040. aastaks**[...] **60 %** selliste puhastite poolt aastas kasutatavast energiast;
- c) 31. detsembriks [...] **2045. aastaks** 100 % selliste puhastite poolt aastas kasutatavast energiast.

3. Komisjon võib võtta vastu rakendusakti, et kehtestada meetodid, mille abil hinnata, kas lõikes 2 sätestatud eesmärgid on saavutatud. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 28 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

Artikkel 12

Piiriülene koostöö

1. Kui ühe liikmesriigi jurisdiktsiooni alla kuuluvaid veekogusid kahjustab mõne teise liikmesriigi või kolmanda riigi ärajuhitud asulareovesi, teatab kahjustatud veekogudega liikmesriik sellest teisele liikmesriigile või kolmandale riigile ja komisjonile.

Kui on toimunud reostumisjuhtum, mis võib märkimisväärselt mõjutada allavoolu asuvaid veekogusid, tuleb sellest teatada otsekohe.

Asjaomased liikmesriigid teevad koostööd, et selgitada välja kõnealused reostusallikad ning määrata kindlaks meetmed, mida tuleks kahjustatud veekogude kaitseks võtta reostusallikate juures, et tagada käesoleva direktiivi täitmine.

2. Asjaomased liikmesriigid teatavad komisjonile igasugusest lõikes 1 osutatud koostööst. Komisjon osaleb sellises koostöös asjaomaste liikmesriikide taotluse korral.

Artikkel 13

Kohalikud ilmastikutingimused

Liikmesriigid tagavad, et asulareoveepuhasteid, mis rajatakse artiklites 6, 7 ja 8 sätestatud nõuete täitmiseks, projekteeritakse, ehitatakse, käitatakse ja hooldatakse nii, et nende töö kõikides tavapärares kohalikes ilmastikutingimustes on piisavalt tagatud. Kõnealuste puhastite projekteerimisel tuleb arvesse võtta puhastuskoormuse hooajalist muutumist.

Artikkel 14

Mitteolmereovee ärajuhtimine

1. Liikmesriigid tagavad, et mitteolmereovee juhtimine kogumissüsteemidesse ja asulareoveepuhastitesse toimub eelnevate **eeskirjade ja/või** pädeva asutuse **või asjaomase organi** eriloa alusel.

Kõnealuste eelnevate eeskirjade ja/või erilubadega tagatakse muudes liidu õigusaktides sätestatud veekvaliteedi nõuete täitmine ning, kui see on kohaldatav, asjaomase ärajuhitava mitteolmereovee kvaliteedi ja koguse seire.

Kui kogumissüsteemidesse ja reoveepuhastitesse juhtimise puhul on ette nähtud eelnevad eeskirjad ja/või eriload, tagavad liikmesriigid, et pädev asutus:

- a) konsulteerib enne eriloa andmist nende kogumissüsteemide ja asulareoveepuhastite käitajatega, kuhu mitteolmereovesi juhitakse, **ning teavitab neid;**
- b) võimaldab nende kogumissüsteemide ja asulareoveepuhastite käitajatel, kuhu mitteolmereovesi juhitakse, tutvuda nende teeninduspiirkonnas väljastatud erilubade sisuga, kui käitajad seda taotlevad;
- c) **kui kogumissüsteemidesse ja asulareoveepuhastitesse juhtimise puhul on ette nähtud eelnevad eeskirjad, tagavad liikmesriigid, et enne eelnevate eeskirjade vastuvõtmist konsulteeritakse nende kogumissüsteemide ja asulareoveepuhastite käitajatega, kuhu mitteolmereovesi juhitakse.**

2. Liikmesriigid tagavad, et pädevad asutused või asjaomased asutused võtavad asjakohased meetmed, mille hulka kuulub **eelnevate eeskirjade ja/või** erilubade läbivaatamine, et teha kindlaks **käesoleva artikli** lõikes 1 osutatud mitteolmereovees leiduva reostuse allikad ning võimalikult palju ennetada ja vähendada nendest pärit reostust, kui tekib mõni järgmistest olukordadest:

- a) artikli 21 lõike 3 kohase seire käigus leitakse asulareoveepuhasti sisse- ja väljalaske juures saasteaineid;
- b) asulareovee puhastamisel saadud reoveeseteteid kasutatakse kooskõlas nõukogu direktiiviga 86/278/EMÜ⁴²;

⁴² Nõukogu 12. juuni 1986. aasta direktiiv 86/278/EMÜ keskkonna ja eelkõige pinnase kaitsmise kohta reoveesetete kasutamisel põllumajanduses (EÜT L 181, 4.7.1986, lk 6).

- c) puhastatud asulareovett taaskasutatakse kooskõlas määrusega (EL) 2020/741;
 - d) suublatest võetakse direktiivi (EL) 2020/2184 artikli 2 punktis 1 määratletud olmevett;
 - e) kogumissüsteemi või asulareoveepuhastisse juhitud mitteolmereoveest pärit reostusega kaasneb kõnealuse süsteemi või puhasti käitamishäirete risk.
3. **Käesoleva artikli lõikes 1 osutatud eelnevad eeskirjad ja** eriload peavad vastama I lisa C osas esitatud nõuetele. Komisjonil on õigus võtta artiklis 27 osutatud korra kohaselt vastu delegeeritud õigusakte I lisa C osa muutmiseks, et kohandada seda tehnika ja teaduse arenguga keskkonnakaitse valdkonnas.
4. Lõikes 1 osutatud eriload vaadatakse kõige rohkem iga [...] **kümne** aasta tagant läbi ja vajaduse korral kohandatakse.

Lõikes 1 osutatud eelnevad eeskirjad vaadatakse korrapäraselt läbi ja vajaduse korral neid kohandatakse.

Kui mitteolmereovee, asulareoveepuhasti või suubla omadused märkimisväärselt muutuvad, vaadatakse eriload läbi ning neid kohandatakse vastavalt kõnealustele muutustele.

Artikkel 15

Vee taaskasutus ja asulareovee ärajuhtimine

1. Liikmesriigid edendavad [...] [...] asulareoveepuhastitest saadava puhastatud reovee taaskasutust, **kui see on asjakohane**. Kui puhastatud **asulareovett** taaskasutatakse põllumajanduses niisutamiseks, peab see vastama määrusega (EL) 2020/741 kehtestatud nõuetele.

Kui puhastatud asulareovett taaskasutatakse põllumajanduses niisutamiseks, võivad liikmesriigid teha erandi I lisa tabelis 2 esitatud kolmanda astme puhastuse nõuetest puhastatud asulareovee selle osa puhul, mis on ette nähtud üksnes selleks, et seda taaskasutada põllumajanduses niisutamiseks, kui on võimalik tõendada kõike järgmist:

- a) **taaskasutatavas osas olevate toitainete sisaldus ei ületa sihtkultuuride vajadust ning**
 - b) **puuduvad riskid keskkonnale, eelkõige seoses vee eutrofeerumisega samas valgalas; samuti puuduvad riskid inimeste tervisele, eelkõige seoses patogeensete organismidega, ning**
 - c) **reoveepuhastil on piisav võimsus asulareovee puhastamiseks või ladustamiseks, et vältida I lisa D osas sätestatud kontrollimeetodite kohaselt I lisa B osas ja tabelis 2 sätestatud nõuetele mittevastavat suublasse juhtimist.**
2. Liikmesriigid tagavad, et **vähemalt kogu** reovee ärajuhtimine **vähemalt 1 250 ie** asulareoveepuhastitest toimub **eelnevate eeskirjade ja/või** erilubade alusel. Selliste **eeskirjade ja/või** lubadega tagatakse, et I lisa B osas esitatud nõuded on täidetud.

3. Lõikes 2 osutatud eelnevad eeskirjad ja/või eriload vaadatakse kõige rohkem iga [...] kümne aasta möödudes läbi ja vajaduse korral neid kohandatakse. **Tagamaks, et I lisa B osas esitatud nõuded on pidevalt täidetud, ajakohastatakse eriloa tingimusi, kui saabuva asulareovee või asulareoveepuhastitest ärajuhitava vee või suubla omadused märkimisväärselt muutuvad.**
4. Liikmesriigid võtavad kõik vajalikud meetmed asulareovee kogumise ja puhastamise taristute kohandamiseks, et tulla toime suurenenud olmereoveekoormusega, sealhulgas ehitada vajaduse korral uusi taristuid. Seda tehes loetakse, et liikmesriigid vastavad direktiivi 2000/60/EÜ artiklis 4 sätestatud keskkonnaalastele eesmärkidele, kui on täidetud kõik järgmised tingimused:
- a) asulareoveepuhasti ehitamiseks või laiendamiseks suurenenud olmereoveekoormuse või muul viisil puhastamata olmereovee koormusega tegelemiseks tuleb taotleda eelnevat luba kooskõlas käesoleva direktiiviga;
 - b) punktis a osutatud asulareoveepuhasti kasutegurit ei saa tehnilise teostamatuse või ülemääraste kulude tõttu saavutada muul viisil, sealhulgas asulareoveepuhastite alternatiivsete ärajuhtimispunktide kaalumise teel, mis aitaks saavutada direktiivi 2000/60/EMÜ artiklis 4 sätestatud keskkonnaalaseid eesmärke;

- c) kõik tehniliselt teostatavad leevendusmeetmed võetakse asulareoveepuhasti negatiivse mõju minimeerimiseks mõjutatud veekogudele, hõlmates, kui see on nõutav, rangemaid puhastusnõudeid kui need, mida kohaldati enne olmereoveekoormuse suurenemist, et täita I lisa B osa punktis 6 osutatud direktiivide nõudeid;
- d) rakendatakse kõiki tehniliselt teostatavaid leevendusmeetmeid, et minimeerida negatiivset mõju, mis tuleneb muust tegevusest, mis põhjustab sarnast survet samale veekogule.

Kui punktis a osutatud loa tõttu ei suudeta pinnaveekogus seisundi halvenemist vältida või direktiivi 2000/60/EÜ artiklis 4 sätestatud eesmärgi täita, märgitakse punktis a nimetatud load eraldi ära ja selgitatakse eespool nimetatud tingimusi direktiivi 2000/60/EÜ artiklis 13 nõutavates veemajanduskavades.

Artikkel 16

Biolagundatav mitteolmereovesi

1. Liikmesriigid kehtestavad biolagundatava mitteolmereovee ärajuhtimise nõuded, mis on asjakohased asjaomase tööstussektori suhtes ning millega tagatakse vähemalt sama keskkonnakaitse tase kui I lisa B [...]osas esitatud nõuetega.

2. **Käesoleva artikli** lõikes 1 osutatud nõudeid kohaldatakse, kui on täidetud järgmised tingimused:

- a) reovesi tuleb käitistest, mille reostuskoormus on vähemalt 4 000 ie ning mis kuuluvad IV lisas loetletud tööstussektoritesse ega tegele ühegi Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2010/75/EL⁴³ I lisas loetletud tööstustegevusega;
- b) reovesi ei sisene enne selle suublasse juhtimist asulareoveepuhastisse (edaspidi „otselase“).

Artikkel 17

Asulareovee seire

1. [...]

⁴³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. novembri 2010. aasta direktiiv 2010/75/EL tööstusheidete kohta (saastuse kompleksne vältimine ja kontroll) (ELT L 334, 17.12.2010, lk 17).

1. [...] Liikmesriigid **seavad** sisse riikliku süsteemi, mille kaudu rahvatervise eest vastutavad pädevad asutused ja asulareovee puhastamise eest vastutavad pädevad asutused saavad [...] koostöö ja koordineerimise raames teha järgmist:
 - a) määrata kindlaks [...] **asjakohased** rahvatervise parameetrid, mille seiret tuleks teha **vähemalt** asulareovee[...] **puhastite sisselasetes, sealhulgas näiteks järgnevas loetelus esitatud** parameetrid:
 - i) **SARS-CoV-2 viirus ja selle variandid;**
 - ii) **polioviirus;**
 - iii) **gripiviirus;**
 - iv) **uued patogeenid;**
 - v) **mis tahes muud rahvatervise parameetrid, mida liikmesriigi pädev asutus käsitleb seire tegemiseks olulisena;**
 - b) otsustada seoses iga [...] **punkti a** kohase rahvatervise parameetriga, kus ja kui sageli asulareovee proove võtta ja analüüsida, võttes [...] **seejuures** arvesse olemasolevaid andmeid tervise kohta, rahvatervisega seotud andmevajadust ning, kui see on asjakohane, kohalikku epidemioloogilist olukorda;
 - c) korraldada seiretulemuste asjakohase ja õigeaegse edastamise rahvatervise eest vastutavale pädevale asutusele ja liidu platvormidele, kui sellised platvormid on olemas, **tehes seda kooskõlas isikuandmete kaitset käsitleva kohaldatava õigusega.**

[...] 2. Kui liikmesriigis rahvatervise eest vastutav pädev asutus kuulutab välja [...] rahvatervise hädaolukorra, tuleb teha [...] **asjakohaste rahvatervise parameetrite** seiret [...] elanikkonna **representatiivse valimi** asulareovees, **kui asulareoveest asjaomaseid terviseparameetreid leitakse.** [...] Seda seiret jätkatakse, kuni [...] pädev asutus kuulutab [...] rahvatervise hädaolukorra lõppenuks, **või pikema aja jooksul, kui sama pädev asutus peab seda vajalikuks muudel eesmärkidel.**

Selleks et otsustada, kas on tegemist rahvatervise hädaolukorraga, võtab pädev asutus arvesse **Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2022/2371⁴⁴ artikli 23 lõike1 kohaselt vastu võetud komisjoni otsuseid**, Haiguste Ennetamise ja Tõrje Euroopa Keskuse hinnanguid, rahvusvaheliste tervise-eeskirjadega kooskõlas vastu võetud Maailma Terviseorganisatsiooni (WHO) otsuseid [...] ⁴⁵[...].

[...]3. Vähemalt 100 000 ie tiheasustusalade puhul tagavad liikmesriigid [...] **[väljaannete talitus, palun sisestada kuupäev: järgmises lõigus toodud rakendusakti vastuvõtmise kuupäevale järgneva kolmanda aasta viimane päev]**, et asulareovees tehakse antimikroobikumiresistentsuse seiret [...]. [...] [...].

⁴⁴ **Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. novembri 2022. aasta määrus (EL) 2022/2371, milles käsitletakse tõsiseid piiriüleseid terviseohtusid ja millega tunnistatakse kehtetuks otsus nr 1082/2013/EL (ELT L 314, 6.12.2022, lk 26–63).**

⁴⁵ [...]

[Väljaannete talitus, palun sisestada kuupäev: käesoleva direktiivi jõustumise kuupäevale järgneva teise aasta viimane päev] [...] võtab komisjon artikli 28 lõikes 2 osutatud korra kohaselt vastu rakendusaktid, millega tagatakse käesoleva direktiivi ühetaoline kohaldamine, kehtestades asulareovees antimikroobikumiresistentsuse **proovide võtmise miinimumsageduse ja** mõõtmise ühtse metoodika.

[...] 4. Käesolevas artiklis osutatud seire tulemused esitatakse kooskõlas artikli 22 lõike 1 punktiga g.

Artikkel 18

Riski hindamine ja juhtimine

1. Liikmesriigid teevad [...] **31. detsembriks 2027** kindlaks asulareovee ärajuhtimisest põhjustatud riskid keskkonnale ja inimeste tervisele ning vähemalt järgmiste aspektidega seotud riskid, **ja hindavad** neid riske:
 - a) nende veekogude kvaliteet, millest võetakse direktiivi (EL) 2020/2184 artikli 2 punktis 1 määratletud olmevett;
 - b) direktiivi 2006/7/EÜ kohaldamisalasse kuuluvate suplusveekogude kvaliteet;
 - [...]
 - [...] c) nende veekogude kvaliteet, kus toimub määruse (EL) nr 1380/2013 artikli 4 punktis 25 määratletud vesiviljelus;
 - d) suublaks oleva põhjaveekogumi (nagu see on määratletud direktiivi 2000/60/EÜ artiklis 2) seisund ja kõik muud suublaks oleva põhjaveekogumi keskkonnaalased eesmärgid, nagu on sätestatud sama direktiivi artiklis 4;

e) **suublaks oleva pinnaveekogu (nagu see on määratletud direktiivi 2000/60/EÜ artiklis 2) seisund ja kõik muud suublaks oleva pinnaveekogu keskkonnaalased eesmärgid, nagu on sätestatud sama direktiivi artiklis 4.**

2. Kui riskid on kooskõlas lõikega 1 kindlaks tehtud, võtavad liikmesriigid vastu asjakohased meetmed nende vähendamiseks; nende hulka kuuluvad asjakohasel juhul järgmised meetmed:

aa) lisaks artikli 14 lõikes 2 osutatud meetmetele täiendavate meetmete võtmine reovee reostuse vältimiseks ja vähendamiseks selle allika juures;

a) alla [...] **1 250** ie tiheasustusalade puhul kogumissüsteemide rajamine kooskõlas artikliga 3;

b) alla [...] **1 250** ie tiheasustusalade puhul ärajuhitava asulareovee teise astme puhastuse rakendamine kooskõlas artikliga 6;

c) alla 10 000 ie tiheasustusalade puhul ärajuhitava asulareovee kolmanda astme puhastuse rakendamine kooskõlas artikliga 7;

d) alla 10 000 ie tiheasustusalade puhul ärajuhitava asulareovee neljanda astme puhastuse rakendamine kooskõlas artikliga 8;

e) alla 10 000 ie tiheasustusalade puhul asulareovee käitlemise lõimitud kavade koostamine kooskõlas artikliga 5 ning V lisas osutatud meetmete vastuvõtmine;

f) kogutud asulareovee puhastamise suhtes rangemate nõuete kohaldamine kui [...] **I** lisa B [...] **osas** esitatud nõuded.

3. Käesoleva artikli lõike 1 kohase riskide kindlakstegemise tulemused vaadatakse läbi iga [...] **kuue** aasta tagant **kooskõlas direktiivi 2000/60/EÜ alusel koostatud veemajanduskavade läbivaatamise ajakavaga, alustades 31. detsembril 2033**. Kindlakstehtud riskide kokkuvõtte ja käesoleva artikli lõike 2 kohaselt vastu võetud meetmete kirjeldus lisatakse **asjakohastesse veemajanduskavadesse ja** artiklis 23 osutatud riiklikku rakenduskavasse ning esitatakse komisjonile, kui komisjon seda nõuab.

Artikkel 19

Juurdepääs sanitaarvõimalustele

Ilma et see piiraks subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtte kohaldamist ning võttes arvesse kohalikke, piirkondlikke ja kultuurilisi väljavaateid ja tingimusi sanitaarvõimalusteks, võtavad liikmesriigid kõik vajalikud meetmed, et parandada kõigi, eelkõige haavatavate ja tõrjutud elanikkonnarühmade juurdepääsu sanitaarvõimalustele.

Selleks teevad liikmesriigid [...] **12. jaanuariks 2029** järgmist:

- a) teevad kindlaks sanitaarvõimalustele juurdepääsuta või piiratud juurdepääsuga inimesed [...], sealhulgas kaitsetud ja tõrjutud rühmad, ning põhjused, miks juurdepääs puudub;
- b) hindavad võimalusi parandada [...] **selliste inimeste** juurdepääsu sanitaarrajatistele;
- c) julgustavad rajama kõigil vähemalt 10 000 ie tiheasustusaladel avalikus ruumis piisaval hulgal selliseid sanitaarrajatisi, millele on tasuta ja eriti naiste jaoks ohutu juurdepääs, **ning tagama üldsuse teavitamise**.

Artikkel 20

Reoveesetete **ressursside taaskasutamine**

1. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed, millega tagatakse, et reoveesetete käitlemisviisid on vastavuses direktiivi 2008/98/EMÜ artikliga 4 ette nähtud jäätmehierarhiaga. Sellised viisid peavad tagama suurima ennetuse, **valmistama ette** ressursside taaskasutuse, [...] ringlussevõtu **ja muu materjali taaskasutuse** ning minimeerima negatiivse keskkonnamõju.
2. Komisjonil on õigus võtta vastu [...] **rakendusakte** [...], **millega tagatakse käesoleva direktiivi ühetaoline kohaldamine, täpsustades reoveesetetes ja artikli 15 lõikes 1 sätestatud erandi alusel taaskasutamata asulareovees sisalduva fosfori** [...] minimaalsed taaskasutus- ja ringlussevõtumäärad, [...] **võttes** arvesse olemasolevat [...] fosfori [...] ringlussevõtu tehnoloogiat, **ressursse ja majanduslikku elujõulisust**. [...]. **Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 28 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.**

Artikkel 21

Seire

1. Liikmesriigid tagavad, et pädevad asutused, **asjaomased organid või asulareoveepuhastite käitajad** jälgivad:
 - a) asulareoveepuhastitest väljuva vee vastavust I lisa B osa nõuetele kooskõlas I lisa D osas sätestatud seire- ja tulemuste hindamise meetoditega **ning** [...] [...] **sealhulgas** I lisa B osas loetletud parameetrite koormust ja kontsentratsioone;

- b) reoveesetete koguseid, koostist ja sihtkohta, võttes arvesse direktiivi 86/278/EMÜ nõudeid põllumajanduses kasutatavate setete kohta;
 - c) [...] artikli 15 lõike 1 kohase erandi kasutamise korral sellise põllumajanduses taaskasutatava asulareovee koguseid aastas ja kuus, mille suhtes kohaldatakse artikli 15 lõikes 1 osutatud erandit; põllumajanduslikuks niisutuseks taaskasutatava osa toitainesisaldust ning ajavahemikku, mille jooksul seda osa taaskasutatakse, võrrelduna kõnealuse taaskasutatava asulareoveega niisutatud põllukultuuride igakuise vee- ja toitainevajadusega;
 - d) vähemalt [...] 10 000 ie asulareoveepuhastite õhku paisatud kasvuhoonegaase [...] CO₂, N₂O, CH₄, vajaduse korral analüüside, arvutuste või modelleerimise abil;
 - e) vähemalt 10 000 ie asulareoveepuhastites kasutatud ja toodetud energiat.
2. Kõigi artikli 5 lõigetes 1 ja 3 osutatud [...] tiheasustusalade puhul tagavad liikmesriigid, et pädevad asutused, [...] [...] [...] asjaomased organid või kogumissüsteemide käitajad teostavad asjakohastes punktides representatiivset seiret kanalisatsiooni ülevoolu kohta veekogudesse, samuti eraldi süsteemidest pärineva asula äravooluvee kohta, et hinnata I lisa tabelis 1 ja asjakohasel juhul tabelis 2 loetletud parameetrite kontsentratsiooni ja koormust ning mikroplastide ja asjakohaste saasteainete sisaldust. Liikmesriigid võivad kasutada selle seire tulemusi modelleerimiseks, kui seda peetakse asjakohaseks.

3. Kõigil vähemalt [...] 10 000 ie tiheasustusaladel **tagavad liikmesriigid, et pädevad asutused, asjaomased organid või asulareoveepuhastite käitajad** teevad asulareoveepuhastite sisse- ja väljalasete juures järgmiste ainete ja näitajate kontsentratsiooni ja nendega seotud koormuse seiret:

- a) **asulareovees eeldatavasti leiduvad** saasteained, mis on loetletud:
 - i) direktiivi 2000/60/EÜ VIII ja X lisa, direktiivi 2008/105/EÜ I lisa, direktiivi 2006/118/EÜ I lisa ja direktiivi 2006/118/EÜ II lisa B osas;
 - ii) Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsuse 2455/2001/EÜ⁴⁶ lisa;
 - iii) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 166/2006⁴⁷ II lisa;
 - iv) direktiivi 86/278/EMÜ I ja II lisa;
- b) direktiivi (EL) 2020/2184 III lisa B osas loetletud parameetrid, kui asulareovesi juhitakse kõnealuse direktiivi artiklis 8 osutatud valgalasse;
- c) mikroplasti olemasolu.

Punktides a ja b loetletud saasteained võib käesoleva lõike kohasest seirest välja jätta, kui muu hulgas seiretulemuste alusel saab tõendada, et need asulareovees puuduvad.

⁴⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. novembri 2001. aasta otsus nr 2455/2001/EÜ, millega kehtestatakse veepoliitika valdkonna prioriteetsete ainete nimistu ning muudetakse direktiivi 2000/60/EÜ (EMPs kohaldatav tekst) (EÜT L 331, 15.12.2001, lk 1).

⁴⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. jaanuari 2006. aasta määrus (EÜ) nr 166/2006, mis käsitleb Euroopa saasteainete heite- ja ülekanderegistri loomist ning millega muudetakse nõukogu direktiive 91/689/EMÜ ja 96/61/EÜ (EMPs kohaldatav tekst) (ELT L 33, 4.2.2006, lk 1).

Kõigil üle 10 000 ie tiheasustusaladel tagavad liikmesriigid, **et pädevad asutused, asjaomased organid või asulareoveepuhastite käitajad** teevad reoveesetetes leiduvate mikroplastide seiret, **kui see on asjakohane, ja eelkõige siis, kui neid setteid taaskasutatakse põllumajanduses.**

4. Lõikes 3 [...] [...] osutatud seiret tehakse järgmise sagedusega:
- a) vähemalt [...] **150 000** ie tiheasustusaladel võetakse aastas vähemalt kaks proovi, kusjuures proovide võtmise vaheline aeg on kõige rohkem [...] **seitse** kuud;
 - b) 10 000 – [...] **150 000** ie tiheasustusaladel võetakse kahe aasta jooksul vähemalt üks proov.

Seda seiresagedust võib järgnevatel aastatel poole võrra vähendada, kui lõikes 3 osutatud saasteainete seire tulemused on seire esimesel kolmel järjestikusel aastal direktiivi 2008/105/EÜ alusel kohaldatavatest keskkonnakvaliteedi standarditest väiksemad. Seiresagedus tuleks läbi vaadata vähemalt kord aastas.

5. Komisjonil on õigus võtta [...] vastu rakendusakte, millega tagatakse käesoleva direktiivi ühetaoline kohaldamine, kehtestades meetodika **asulareoveepuhastites tekkiva kasvuhoonegaaside heite ning** asulareovees ja reoveesetetes mikroplastide sisalduse mõõtmiseks, millele on osutatud käesolevas artiklis. **Komisjon esitab kõnealused meetodikad hiljemalt [väljaannete talitus, palun sisestada kuupäev: 24 kuud pärast käesoleva direktiivi jõustumise kuupäeva] kooskõlas artikli 28 lõikes 2 osutatud menetlusega.**

Artikkel 22

Teave rakendamise järelevalve kohta

1. Liikmesriigid koostavad Euroopa Keskkonnaameti (EEA) abiga:
 - a) 31. detsembriks [...] **2030** andmestu, mis sisaldab artikli 21 kohaselt kogutud teavet, sealhulgas teavet artikli 21 lõike 1 punktis a osutatud parameetrite kohta, ning I lisa D osas kirjeldatud binaarse tunnuse (vastab / ei vasta nõuetele) kontrollimise tulemusi, ning ajakohastavad seda andmestut edaspidi igal aastal;
 - b) 31. detsembriks [...] **2030** andmestu, milles on näidatud artikli 3 kohaselt kogutava ja puhastatava asulareovee protsentuaalne osakaal, ning ajakohastavad seda andmestut edaspidi igal aastal;
 - c) 31. detsembriks [...] **2030** andmestu, mis sisaldab teavet artikli 4 lõike [...] **5 rakendamise** [...] kohta ning sellise üle 2 000 ie tiheasustusaladelt pärit asulareovee reostuskoormuse protsentuaalse osakaalu kohta, mida puhastatakse individuaalsetes süsteemides, ning ajakohastavad seda andmestut edaspidi igal aastal;
 - d) 31. detsembriks [...] **2030** andmestu, mis sisaldab teavet kogutud proovide arvu kohta ning niisuguste I lisa D osa kohaselt võetud proovide arvu kohta, mis ei vasta nõuetele;
 - e) 31. detsembriks [...] **2030** andmestu, mis sisaldab teavet iga vähemalt 10 000 ie reostuskoormust töötleva asulareoveepuhasti kasvuhoonegaaside heite (koos gaaside eristusega), energia kogukulu ja toodetud taastuvenergia kohta ning artikli 11 lõikes 2 sätestatud eesmärkide protsentuaalse saavutusastme arvutusi, ning ajakohastavad seda andmestut edaspidi igal aastal;

- f) 31. detsembriks [...] **2030** andmestu, mis sisaldab teavet V lisa punkti 3 kohaselt võetud meetmete kohta, ning ajakohastavad seda andmestut edaspidi igal aastal;
- g) 31. detsembriks [...] **2030** andmestu, mis sisaldab artikli 17 lõigete 1 ja [...] **3** kohase seire tulemusi, ning ajakohastavad seda andmestut edaspidi igal aastal;
- h) 31. detsembriks [...] **2030** andmestu, mis sisaldab loetelu [...] eutrofeerumise suhtes tundlikuks tunnistatud aladest, ning ajakohastavad seda andmestut [...] **kooskõlas artikli 7 lõikega 2;**
- i [...])31. detsembriks 2030 andmestu, mis sisaldab loetelu [...] kindlaks tehtud aladest, kus mikrosaaSteainete kontsentreerumine või kogunemine kujutavad endast riski inimeste tervisele või keskkonnale, ning ajakohastavad seda andmestut [...] **kooskõlas artikli 8 lõikega 2;**
- j) 12. jaanuariks 2029 andmestu, mis sisaldab teavet meetmete kohta, mis on võetud, et kooskõlas artikliga 19 parandada juurdepääsu sanitaarvõimalustele, sealhulgas teavet sanitaarvõimalustele juurdepääsu omava elanikkonna osakaalu kohta, ning ajakohastavad seda andmestut edaspidi iga kuue aasta möödudes;
- k) **31. detsembriks 2030 andmestu, mis sisaldab artikli 21 lõike 1 punktis c osutatud seiretulemusi võrrelduna artikli 15 lõikes 1 osutatud puhastatud asulareovee taaskasutatava osaga niisutatud põllukultuuride igakuise vee- ja toitainevajadusega, ning ajakohastavad seda andmestut edaspidi igal aastal;**
2. Liikmesriigid tagavad, et komisjonil ja Euroopa Keskkonnaametil on lõikes 1 osutatud andmestutele [...]juurdepääs.
3. Teavet, mille liikmesriigid on esitanud määruse (EÜ) nr 166/2006 artikli 5 kohaselt, võetakse käesoleva artikliga nõutava andmete esitamise raames arvesse **seoses asulareoveega seotud saasteainetega.**

Euroopa Keskkonnaamet annab üldsusele määruse (EÜ) nr 2006/166 kohaselt loodud Euroopa saasteainete heite- ja ülekanderegistri kaudu juurdepääsu asjakohastele andmetele lõikes 1 osutatud teabe hulgast.

4. Komisjonil on õigus võtta vastu rakendusakte, millega täpsustatakse lõikes 1 kohaselt esitatava teabe vorm. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 28 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega. **Komisjon esitab vormi hiljemalt [väljaannete talitus, palun sisestada kuupäev: käesoleva direktiivi jõustumise kuupäevale järgneva esimese aasta viimane päev].**

Artikkel 23

Riiklik rakenduskava

1. Liikmesriigid koostavad [väljaannete talitus, palun sisestada kuupäev: käesoleva direktiivi jõustumise kuupäevale järgneva [...] **35.** kuu viimane päev] käesoleva direktiivi rakendamise riikliku kava.

See kava sisaldab järgmist:

- a) artiklite 3–8 rakendamise taseme hinnang;
- b) käesoleva direktiivi rakendamiseks vajalike investeeringute kindlakstegemine ja kavandamine iga tiheasustusala puhul, sealhulgas nende investeeringute hinnanguline rahaline suurus ja prioriteet, mis on seotud tiheasustusala suurusega ja puhastamata asulareovee keskkonnamõju **tasemega ning sellega seotud riskidega keskkonnale või inimeste tervisele;**

- c) hinnangulised investeeringud, mis on vajalikud, et uuendada, **ajakohastada või asendada** olemasolevaid asulareoveetaristuid, sealhulgas kogumissüsteeme, lähtuvalt nende [...] **tehnilisest seisundist, töökorrast** ja amortisatsioonimäärast;
- d) kindlaks tehtud võimalikud avaliku sektori rahastusallikad või vähemalt viited nendele, kui selliseid allikaid on vaja kasutajatasude täiendamiseks.
2. Liikmesriigid esitavad [väljaannete talitus, palun sisestada kuupäev: käesoleva direktiivi jõustumise kuupäevale järgneva [...] **40. kuu viimane päev**] komisjonile oma riiklikud rakenduskavad, välja arvatud juhul, kui nad tõendavad artiklis 21 osutatud seiretulemuste põhjal, et nad täidavad artiklite 3–8 nõudeid.
3. Liikmesriigid ajakohastavad oma riiklikke rakenduskavasid kõige rohkem iga [...] **kuue** aasta möödudes. Nad esitavad kavad 31. detsembriks komisjonile, välja arvatud juhul, kui nad suudavad tõendada, et nad täidavad artiklite 3–8 nõudeid.
4. Komisjonil on õigus võtta vastu rakendusakte, millega kehtestatakse riiklike rakenduskavade esitamise meetodid ja vormid. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu **hiljemalt [väljaannete talitus, palun sisestada kuupäev: käesoleva direktiivi jõustumise kuupäevale järgneva kuuenda kuu viimane päev]** kooskõlas artikli 28 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.
5. **Liikmesriigid võivad oma esimestesse riiklikesse rakenduskavadesse lisada järgmiste tähtaegade pikendamise maksimaalselt kuue aasta võrra:**
- a) **artikli 3 lõikes 2 ja/või artikli 6 lõikes 2 osutatud tähtajad, tingimusel et:**
- i) **[väljaannete talitus, palun sisestada käesoleva direktiivi jõustumise kuupäev]**
- **on vähem kui 50 % kõnealustest tiheasustusaladest varustatud kogumissüsteemidega ja neist väljuva vee suhtes ei kohaldata nende territooriumil teise astme puhastust vastavalt I lisa B osale ja tabelile 1, või**

- kogutakse vähem kui 50 % nende tiheasustusalade asulareoveest kogumissüsteemidesse ja neist väljuva vee suhtes ei kohaldata nende territooriumil teise astme puhastust vastavalt I lisa B osale ja tabelile 1,
- ii) riiklik rakenduskava hõlmab järgmist:
- nende 1 250 – 2 000 ie tiheasustusalade arv, kus [väljaannete talitus, palun sisestada kuupäev: direktiivi jõustumise kuupäev] puudub terviklik kogumissüsteem ja kus ei kasutata teise astme puhastust, ning
 - kava, milles on üksikasjalikult kirjeldatud investeeringud, mis on vajalikud kõnealuste tiheasustusalade täielikuks nõuetega vastavusse viimiseks pikendatud tähtaja jooksul; ning
 - tehnilised või majanduslikud põhjused, mis õigustavad artikli 3 lõikes 2 ja/või artikli 6 lõikes 2 osutatud tähtaegade pikendamist;

Liiduga 2004. aastal ühinenud liikmesriigid võivad oma esimestesse riiklikesse rakenduskavadesse lisada artikli 3 lõikes 2 ja/või artikli 6 lõikes 2 osutatud tähtaegade pikendamise kuni kaheksa aasta võrra, kui on täidetud kõik punktis a sätestatud tingimused.

Liiduga pärast 2006. aastat ühinenud liikmesriigid võivad oma esimestesse riiklikesse rakenduskavadesse lisada artikli 3 lõikes 2 ja/või artikli 6 lõikes 2 osutatud tähtaegade pikendamise kuni 12 aasta võrra, kui on täidetud kõik punktis a sätestatud tingimused.

Liikmesriigid võivad oma esimesse riiklikku rakenduskavasse lisada artikli 3 lõikes 2 ja/või artikli 6 lõikes 2 osutatud tähtaegade pikendamise kuni kaheksa aasta võrra nende tiheasustusalade puhul, mille kohta on võimalik tõendada, et vajalike taristute saavutamine on eriti keeruline kultuuripärandi säilitamise vajaduse tõttu. Riiklik rakenduskava peab sisaldama nende tiheasustusalade loetelu koos erandi põhjenduse ning ajakavaga vajalike taristute rajamise lõpuleviimiseks kõnealustes tiheasustusalades;

- b) artikli 7 lõikes 3 osutatud tiheasustusalade tähtaeg, tingimusel et:
- i) vähemalt 50 % kõnealustel tiheasustusaladel ei kasutata nõukogu direktiivis 91/271/EMÜ sätestatud nõuete kohast kolmanda astme puhastust või need ei vasta [väljaannete talitus, palun sisestada kuupäev: direktiivi jõustumise päev] tabeli 2 nõuetele ning
 - ii) riiklik rakenduskava hõlmab järgmist:
 - artikli 7 lõikes 3 osutatud tiheasustusalade arv, kus [väljaannete talitus, palun sisestada kuupäev: direktiivi jõustumise päev] puudub nõukogu direktiivis 91/271/EMÜ sätestatud nõuete kohane kolmanda astme puhastus, ning
 - kava, milles on üksikasjalikult kirjeldatud investeeringud, mis on vajalikud kõnealuste tiheasustusalade täielikuks nõuetega vastavusse viimiseks pikendatud tähtaja jooksul; ning
 - tehnilised või majanduslikud põhjused, mis õigustavad artikli 7 lõikes 3 osutatud tähtaegade pikendamist.

Kõnealuste tähtaegade pikendamine rakendub üksnes juhul, kui on täidetud esimeses lõigus osutatud tingimused. Komisjon teavitab liikmesriike kõnealuste tingimuste mittetäitmisest hiljemalt [väljaannete talitus, palun sisestada kuupäev: artikli 23 lõikes 2 osutatud tähtajale järgneva kuuenda kuu viimane päev].

Artikkel 24

Üldsuse teavitamine

1. Liikmesriigid tagavad, et üldsusele on internetis kasutajasõbralikul ja kohandatud viisil kättesaadav piisav ja ajakohane teave asulareovee kogumise ja puhastamise kohta igal üle 1 250 ie tiheasustusalal või igas asjaomases halduspiirkonnas. See teave peab sisaldama vähemalt VI lisas loetletud andmeid.

Lõikes 1 osutatud teave tuleb põhjendatud taotluse alusel esitada ka muude vahendite abil.

2. Peale selle, **kui kulud kaetakse täielikult või osaliselt veetariifisüsteemi kaudu**, tagavad liikmesriigid, et kõik [...] **üle 10 000 ie, ja eelistatavalt üle 1 250 ie tiheasustusalade** kogumissüsteemidega ühendatud **majapidamised** saavad korrapäraselt ja vähemalt üks kord aastas kõige asjakohasemal **ja kergesti juurdepääsetaval** kujul, [...] **näiteks** arvega või **digivahendite, näiteks** nutirakenduse **või veebisaidi** kaudu, sellekohast taotlust esitamata järgmise teabe:

- a) teave asulareovee kogumise ja puhastamise vastavuse kohta artiklite 3, 4, 6, 7 ja 8 nõuetele, sealhulgas suublasse tegelikult juhitavate saasteainete võrdlus I lisa tabelites 1, 2 ja 3 esitatud piirnormidega;
- b) aastas või arveldusperioodi jooksul kogutud ja puhastatud asulareovee kogus või hinnanguline kogus konkreetse majapidamise või ühendatud üksuse kohta kuupmeetrites ning [...] suundumused ja asulareovee kogumise ja puhastamise hind konkreetse majapidamise jaoks (hind liitri ja kuupmeetri kohta);
- c) konkreetsest majapidamisest aasta jooksul kogutud ja puhastatud asulareovee koguse võrdlus asjaomasel tiheasustusalal keskmise kogusega majapidamise kohta;
- d) link lõikes 1 osutatud veebisivule.

Kui teave individuaalse kasutuse kohta ei ole kättesaadav, esitatakse punktides a–d osutatud teave tiheasustusala tasandil kasutajasõbralikul viisil veebisaidi või nutirakenduse kaudu.

3. Komisjon võib artiklis 27 sätestatud korra kohaselt vastu võtta delegeeritud õigusakte, et muuta **käesoleva artikli** lõiget 2 ja VI lisa, ajakohastades seda, millist teavet tuleb üldsusele esitada internetis ja kogumissüsteemidega ühendatud [...] **majapidamistele**, et kohandada neid nõudeid tehnika arenguga ja andmete kättesaadavusega asjaomasel valdkonnas.

4. Komisjon võib võtta vastu rakendusakte, millega täpsustatakse lõigete 1 ja 2 kohaselt esitatava teabe esitamise vormi ja meetodeid. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 28 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

Artikkel 25

Õiguskaitse kättesaadavus

1. Liikmesriigid tagavad, et kooskõlas riigi õigussüsteemiga on asjaomasel üldsusel juurdepääs läbivaatamismenetlusele kohtus või mõnes muus sõltumatus ja erapooletus organis, mis on seaduslikult asutatud, et vaidlustada käesoleva direktiivi artikli 6, 7 või 8 kohaste otsuste, tegevuste või tegevusetuste sisulist või protseduurilist seaduslikkust, kui vähemalt üks järgmistest tingimustest on täidetud:
 - a) asjaomasel üldsusel on küllaldane huvi;
 - b) asjaomane üldsus väidab, et tema õigusi on kahjustatud, kui liikmesriigi menetlusseadus seab selle eeltingimuseks.

Läbivaatamismenetluses osalemine ei sõltu asjaomase üldsuse liikme rollist käesoleva direktiivi kohaste otsustamismenetluste osalusetapis.

Läbivaatamismenetlus peab olema aus, õiglane, õigeaegne ja ei või olla takistavalt kulukas ning sellega nähakse ette piisavad ja tõhusad õiguskaitsemehhanismid, sealhulgas vajaduse korral esialgse õiguskaitse meetmed.

2. Liikmesriigid näevad ette, millises etapis võib lõikes 1 osutatud otsuseid, tegevusi või tegevusetusi vaidlustada.

Artikkel 26

Hüvitamine

1. Liikmesriigid tagavad, et kui käesoleva direktiivi kohaselt vastu võetud riiklike meetmete rikkumise tagajärjel on tekitatud kahju inimeste tervisele, on mõjutatud isikutel õigus nõuda ja saada hüvitist asjaomastelt füüsilistelt või juriidilistelt isikutelt **kooskõlas liikmesriigi õigusega**. [...]
 - 2.[...]2. Liikmesriigid tagavad, et kahju hüvitamise nõuetega seotud riiklikud õigusnormid ja menetlused töötatakse välja ja neid kohaldatakse nii, et need ei muuda lõike 1 kohase rikkumisega tekitatud kahju hüvitamise õiguse kasutamist võimatuks ega ülemäära raskeks.
 4. [...]
- [...]3. Liikmesriigid [...] **võivad kehtestada** lõikes 1 osutatud kahju hüvitamise hagi esitamise aegumistähtjad [...]. Selliseid ajavahemikke ei hakata arvestama enne, kui rikkumine on lõppenud ja hüvitist taotleb isik teab, **või võib põhjendatult eeldada, et ta teab**, et ta on kandnud lõike 1 kohase rikkumise tõttu kahju.

Artikkel 27

Delegeeritud volituste rakendamine

1. Komisjonile antakse õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte käesolevas artiklis sätestatud tingimustel.
2. Artikli [...] [...] 7 lõikes 4, artikli 8 lõikes 5, artikli 14 lõikes 3 [...] ja artikli 24 lõikes 3 osutatud õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte antakse komisjonile viieks aastaks alates ... [väljaannete talitus, palun sisestada kuupäev: käesoleva direktiivi jõustumise kuupäev]. Komisjon esitab delegeeritud volituste kohta aruande hiljemalt üheksa kuud enne viieaastase tähtaja möödumist. Volituste delegeerimist pikendatakse automaatselt samaks ajavahemikuks, välja arvatud juhul, kui Euroopa Parlament või nõukogu esitab selle suhtes vastuväite hiljemalt kolm kuud enne iga ajavahemiku lõppemist.
3. Euroopa Parlament või nõukogu võivad artikli [...] [...] artikli 7 lõikes 4, artikli 8 lõikes 5, artikli 14 lõikes 3 [...] ja artikli 24 lõikes 3 osutatud volituste delegeerimise igal ajal tagasi võtta. Tagasivõtmise otsusega lõpetatakse otsuses nimetatud volituste delegeerimine. Otsus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist Euroopa Liidu Teatajas või otsuses nimetatud hilisemal kuupäeval. See ei mõjuta juba jõustunud delegeeritud õigusaktide kehtivust.
4. Enne delegeeritud õigusakti vastuvõtmist konsulteerib komisjon kooskõlas 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelises parema õigusloome kokkuleppes sätestatud põhimõtetega iga liikmesriigi määratud ekspertidega.
5. Niipea kui komisjon on delegeeritud õigusakti vastu võtnud, teeb ta selle samal ajal teatavaks Euroopa Parlamendile ja nõukogule.

6. Artikli [...] [...] 7 lõike 4, artikli 8 lõike 5, artikli 14 lõike 3 [...] või artikli 24 lõike 3 alusel vastu võetud delegeeritud õigusakt jõustub üksnes juhul, kui Euroopa Parlament ega nõukogu ei ole kahe kuu jooksul pärast õigusakti teatavakstegemist Euroopa Parlamendile ja nõukogule esitanud selle suhtes vastuväidet või kui Euroopa Parlament ja nõukogu on enne selle tähtaja möödumist komisjonile teatanud, et nad ei esita vastuväidet. Euroopa Parlamendi või nõukogu algatusel pikendatakse seda tähtaega kahe kuu võrra.

Artikkel 28

Komitee

1. Komisjoni abistab **direktiiviga 91/271/EMÜ loodud** teaduse ja tehnika arenguga kohandamise ning asulareovee puhastamist käsitleva direktiivi rakendamise komitee. **Nimetatud komitee on komitee määruse (EL) nr 182/2011 tähenduses.**
2. Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artiklit 5.

Artikkel 29

Karistused

1. **Ilma et see piiraks liikmesriikide kohustusi, mis tulenevad Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. novembri 2008. aasta direktiivist 2008/99/EÜ keskkonna kaitsmise kohta kriminaalõiguse kaudu,** kehtestavad liikmesriigid õigusnormid karistuste kohta, mida kohaldatakse käesoleva direktiivi kohaselt vastu võetud siseriiklike õigusnormide rikkumise korral, ning võtavad kõik vajalikud meetmed, et tagada nende rakendamine. Kehtestatud karistused peavad olema mõjusad, proportsionaalsed ja hoiatavad. [...]

2. Liikmesriigid tagavad, et käesoleva artikli kohaselt kehtestatud karistustes on vajadust mööda nõuetekohaselt arvesse võetud järgmist:
- a) [...] **rikkumise** laad, raskusaste ja ulatus;
 - [...][...] **b) rikkumisest** mõjutatud elanikkond või keskkond, pidades silmas rikkumise mõju inimeste tervise ja keskkonna kaitse kõrge taseme saavutamisele;
 - c) asjaolu, kas rikkumine oli korduv või ühekordne.**
3. Liikmesriigid teavitavad komisjoni põhjendamatu viivitusega lõikes 1 osutatud normidest ja meetmetest ning teavitavad teda nende hilisematest muudatustest.

Artikkel 30

Hindamine

1. Komisjon viib 31. detsembriks [...] **2035** ja 31. detsembriks [...] **2041** läbi käesoleva direktiivi hindamise, lähtudes eelkõige järgmistest elementidest:
- a) käesoleva direktiivi rakendamisel saadud kogemused;
 - b) artikli 22 lõikes 1 osutatud andmestud;
 - c) asjakohased teadus-, analüütilised ja epidemioloogilised andmed; sealhulgas liidu rahastatud uurimisprojektide tulemused;
 - d) WHO soovitused, kui need on olemas;

- e) laiendatud tootjavastutusega hõlmatud toodete loetelu kohandamise vajaduse [...] **analüüs** vastavalt turule lastavate toodete sortimendi muutumisele, teadmiste paranemisele reovees esinevate mikrosaasteainete ja [...] nende rahvatervise- ja keskkonnamõju kohta ning [...] andmetele, mis on saadud täites uut kohustust teha mikrosaasteainete seiret asulareoveepuhastite sisse- ja väljalasete juures, **ning analüüs vajaduse kohta vaadata läbi laiendatud tootjavastutusest erandi tegemise tingimus, millele on osutatud artikli 9 lõike 2 punktis a;**
- f) **energianeutraalsuse eesmärgi hindamine, et analüüsida sektori suurema energiasõltumatuse saavutamise tehnilist ja majanduslikku teostatavust;**
- g) **võimaluste hindamine asulareovee sektoris tekkiva kasvuhoonegaaside heite mõõtmiseks ning nõuete kehtestamiseks seirega seotud tegelike mõõtmiste jaoks.**

Komisjon esitab esimeses lõigus osutatud hindamise peamiste tulemuste kohta aruande Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele.

2. Liikmesriigid esitavad komisjonile lõike 1 teises lõigus osutatud aruande koostamiseks vajaliku teabe.

Artikkel 31

Läbivaatamine

Iga viie aasta tagant esitab komisjon Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande käesoleva direktiivi rakendamise kohta ja lisab sellele vajaduse korral asjakohased seadusandlikud ettepanekud.

Artikkel 32

Kehtetuks tunnistamine ja üleminekusätted

1. Direktiiv 91/271/EÜ, mida on muudetud käesoleva direktiivi VII lisa A osas osutatud õigusaktidega, tunnistatakse kehtetuks alates [väljaannete talitus, palun lisada kuupäev: käesoleva direktiivi jõustumise kuupäevale järgneva [...] **31.** kuu esimene päev], ilma et see piiraks liikmesriikide kohustusi, mis on seotud käesoleva direktiivi VII lisa B osas osutatud direktiivide liikmesriigi õigusesse ülevõtmise tähtpäevadega.

2. **Mayotte'i suhtes kohaldatakse artikli 3 lõiget 1 ja artikli 6 lõiget 1 [...] alates 31. detsembrist [...] 2030 ning artikli 3 lõiget 2 ja artikli 6 lõiget 2 alates [väljaannete talitus, palun sisestada kuupäev: käesoleva direktiivi jõustumisele järgneva 15. aasta viimane päev] [...]. [...].**

Nõukogu direktiivi 91/271/EMÜ artikli 3 lõike 1a ja artikli 4 lõike 1a kohaldamist jätkatakse kuni 30. detsembrini 2030.

3. **Erandina lõikest 1** kohaldatakse sellise ärajuhitava asulareovee suhtes, mida puhastatakse vähemalt **150 000 ie** [...] reostuskoormust töötlevas asulareoveepuhastis ja mille puhul ei nõuta, et see vastaks 31. detsembriks [...] **2035** artikli 7 lõikes 1 sätestatud nõuetele, nõukogu direktiivi 91/271/EÜ artiklit 5 ka edaspidi kuni 31. detsembrini [...] **2040**.

Vähemalt [...] 10 000 ie tiheasustusaladelt pärit ärajuhitava asulareovee suhtes [...] kohaldatakse nõukogu direktiivi 91/271/EÜ artiklit 5 ka edaspidi: [...]

a) **kuni 31. detsembrini 2033 tiheasustusalade puhul, mille puhul ei nõuta vastamist artikli 7 lõikes 3 sätestatud nõuetele hiljemalt [väljaannete talitus, palun sisestada kuupäev: käesoleva direktiivi jõustumise kuupäev];**

- b) kuni 31. detsembrini 2039 tiheasustusalade puhul, mille puhul ei nõuta vastamist artikli 7 lõikes 3 sätestatud nõuetele hiljemalt 31. detsembriks 2033;
 - c) kuni 31. detsembrini 2045 tiheasustusalade puhul, mille puhul ei nõuta vastamist artikli 7 lõikes 3 sätestatud nõuetele hiljemalt 31. detsembriks 2039 või hilisemaks kuupäevaks, mis vastab artikli 7 lõike 3 teises lõigus sätestatud erandile.
- 3a. Erandina lõikest 1 kohaldatakse artikli 7 lõikes 3b osutatud asulareoveepuhastite suhtes nõukogu direktiivi 91/271/EMÜ artiklis 5 sätestatud nõudeid kuni 31. detsembrini 2040.
- 3b. Erandina lõikest 1 kohaldatakse alates [väljaannete talitus, palun sisestada kuupäev: käesoleva direktiivi jõustumise kuupäev] liikmesriikide suhtes nõukogu direktiivi 91/271/EMÜ artikleid 15 ja 17 ning komisjoni rakendusotsust 2014/431/EL [2] kuni 31. detsembrini 2030.
4. Viiteid kehtetuks tunnistatud direktiivile käsitatakse viidetena käesolevale direktiivile ning neid loetakse vastavalt [VIII] lisas esitatud vastavustabelile.

Artikkel 33

Ülevõtmine

1. Liikmesriigid jõustavad artiklite [...] ja lisade [...] [osutada artiklitele ja lisadele, mida on oluliselt muudetud, võrreldes kehtetuks tunnistatud direktiividega] järgimiseks vajalikud õigus- ja haldusnormid hiljemalt [väljaannete talitus, palun sisestada kuupäev: käesoleva direktiivi jõustumise kuupäevale järgneva [...] 30. kuu viimane päev]. Liikmesriigid edastavad kõnealuste normide teksti viivitamata komisjonile.

Kui liikmesriigid need normid vastu võtavad, lisavad nad nende ametlikul avaldamisel nendesse või nende juurde viite käesolevale direktiivile. Samuti lisavad liikmesriigid märkuse, et kehtivates õigus- ja haldusnormides esinevaid viiteid käesoleva direktiiviga kehtetuks tunnistatud direktiivile käsitatakse viidetena käesolevale direktiivile. Sellise viitamise viisi näevad ette liikmesriigid.

2. Liikmesriigid edastavad komisjonile käesoleva direktiiviga reguleeritavas valdkonnas nende poolt vastu võetud põhiliste [...] **õigusnormide** teksti.

Artikkel 34

Jõustumine

Käesolev direktiiv jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Artikleid [...] ning lisasid [...] [viidata artiklitele ja lisadele, mida ei ole muudetud, võrreldes kehtetuks tunnistatud direktiiviga] kohaldatakse alates [väljaannete talitus, palun sisestada kuupäev: käesoleva direktiivi jõustumise kuupäevale järgneva 24. kuu esimene päev].

Artikkel 35

Adressaadid

Käesolev direktiiv on adresseeritud liikmesriikidele.

Brüssel,

Euroopa Parlamendi nimel
president

Nõukogu nimel
eesistuja

[...] I LISA. NÕUDED ASULAREOVEELE

A. *KOGUMISSÜSTEEMID*

Kogumissüsteemide puhul arvestatakse reovee puhastamise nõudeid.

Kogumissüsteemide projekteerimisel, ehitamisel ja hooldamisel lähtutakse parimatest tehnilistest teadmistest, vältides liigseid kulusid ja võttes eelkõige arvesse järgmist:

- asulareovee hulk ja omadused,
- reovee lekete vältimine,
- kogumissüsteemidesse sissevoolu ja imbumise vältimine,
- suublate reostumise piiramine [...] **kanalisatsiooni** ülevoolu tõttu, **võttes arvesse asjakohaseid nõudeid artiklis 5 ja V lisas.**

B. *HEITVEE ÄRAJUHTIMINE ASULAREOVEEPUHASTITEST SUUBLATESSE*

1. **Asulareoveepuhasteid** projekteeritakse ja ehitatakse ümber nii, et neisse sisenevast reoveest ja puhastatud heitveest on võimalik võtta enne selle juhtimist suublatesse esindavaid proove.
2. Väljuv vesi asulareoveepuhastitest ning artiklites 6, 7 ja 8 osutatud **tiheasustusalasid teenindavatest asulareoveepuhastitest** peab vastama käesoleva lisa tabelis 1 esitatud nõuetele.

3. Artikli 7 [...] **lõikes 1** osutatud asulareoveepuhastitest **või artikli 7 lõikes 3 osutatud tiheasustusalasid teenindavatest asulareoveepuhastitest** väljuv vesi peab lisaks punktis 2 osutatud nõuetele vastama ka käesoleva lisa tabeli 2 [...] nõuetele, **välja arvatud juhtudel, mil kohaldatakse artikli 7 lõiget 5.**
4. Artikli 8 lõikes 1 osutatud asulareoveepuhastitest [...] **või artikli 8 lõikes [...] 4 osutatud tiheasustusalasid teenindavatest asulareoveepuhastitest** väljuv vesi peab [...] vastama [...] **käesoleva lisa** tabelis 3 esitatud nõuetele.
5. Plastist biokilekandjaid kasutavatele asulareoveepuhastitega seotud vee ärajuhtimise load **ja/või eeskirjad** peavad hõlmama kohustust biokilekandjate kasutamist [...] jälgida ja ennetada [...] **selliste** biokilekandjate tahtmatut sattumist **suublatesse** [...].
6. Vajaduse korral kohaldatakse tabelites 1, 2 ja 3 esitatud nõuetest rangemaid nõudeid, et tagada suublade vastavus direktiivides 2000/60/EÜ, 2008/56/EÜ, 2008/105/EÜ ja 2006/7/EÜ sätestatud nõuetele.
7. Asulareovee ärajuhtimiskohad valitakse nii, et heitvee [...] **kahjulik mõju** suublale oleks võimalikult väike.

C. MITTEOLMEREVEE ÄRAJUHTIMISE ERILOAD

1. Artikli 14 **lõikes 1** osutatud **eelnevate eeskirjade ja/või** erilubadega tagatakse järgmine:
 - a) mitteolmerevees sisalduvad saasteained ei takista reoveepuhasti tööd, ei kahjusta kogumissüsteeme, reoveepuhasteid ega nendega seotud seadmeid ning ei takista puhastatud vee taaskasutust ega **asulareovee või** reoveesetete **toitainete või muu materjali ringlussevõttu;**

- b) mitteamerevees sisalduvad saasteained ei kahjusta kogumissüsteemides ja asulareoveepuhastites töötavate inimeste tervist;
- c) asulareoveepuhasti saab mitteamerevees sisalduvate saasteainete heidet vähendada;
- d) kui asulareoveepuhastis puhastatakse sellisest käitisest ärajuhitud vett, millel on direktiivi 2010/75/EÜ artikli 4 kohane luba, ei ületa kõnealuselt puhastist ärajuhitava vee saastekoormus sellist saastekoormust, mis oleks ärajuhitaval veel juhul, kui see lastaks keskkonda otse käitisest ning vastaks **käesoleva direktiivi kohaselt kohaldatavatele** heite piirnormidele; [...];
- e) asulareoveepuhastist ärajuhitava vee saastekoormus ei kahjusta suubla [...] seisundit ning ei takista kõnealusel suublal sellist seisundit saavutada kooskõlas direktiivi 2000/60/EÜ artiklis 4 sätestatud eesmärkidega.

2. [...]

D. SEIRE JA SELLE TULEMUSTE HINDAMISE MEETODID

1. Liikmesriigid tagavad, et seiret tehakse viisil, mis vastab punktides 2–5 esitatud nõuetele. **Kõik analüüsimeetodid peavad vastama direktiivis 2009/90/EÜ ja muudes asjakohastes õigusnormides määratletud tulemuslikkuse miinimumkriteeriumitele.**

Kasutada tohib ka muid kui punktides 2, 3 ja 4 osutatud meetodeid, kui suudetakse tõendada, et nende meetoditega saadakse nimetatud lõigetes kirjeldatud meetoditega võrdväärsed tulemused.

Liikmesriigid edastavad komisjonile kogu teabe kohaldatava seiremeetodi kohta.

2. Puhasti väljalaske ja vajaduse korral ka sisselaske täpselt kindlaksmääratud kohast võetakse vooluhulgaga proportsionaalseid või iga 24 tunni järel ajapõhiseid proove. Kõik mikrosaasteainete seire raames võetavad ajapõhised proovid [...] **võivad** siiski olla võetud iga 48 tunni järel.

Proovide lagunemise vältimiseks nende võtmise ja analüüsimise vahel peetakse kinni headest rahvusvahelistest laboritavadest.

3. Proovide minimaalne arv aastas määratakse kindlaks reoveepuhasti võimsuse põhjal ning proove tuleb võtta aasta jooksul korrapäraste ajavahemike tagant:

1 250 kuni 9 999 ie	Üks proov kuus (vt märkus 1)
10 000 kuni 49 999 ie	Kaks proovi kuus Üks mikrosaasteainete proov kuus
50 000 kuni [...] 149 999 ie	Üks proov nädalas Kaks mikrosaasteainete proovi [...] kuus
[...] 150 000 ie või [...] rohkem	[...] Kaks proovi nädalas Kaks mikrosaasteainete proovi [...] kuus

Märkus 1. Hooajalise tegevusega tiheasustusalade puhul on lubatud kuni kahe kuu pikkused ajavahemikud ilma proove võtmata, tingimusel et hooajalise tegevuse kuudel võetakse täiendavaid proove. Aasta jooksul võetakse kokku 12 proovi.

4. Puhastatud **asulareovesi** loetakse asjakohastele nõuetele vastavaks, kui veeproovi iga parameeter vastab vastavale väärtusele järgmiselt:
 - a) tabelis 1 **ja tabelis 3** määratletud parameetrite kohta on tabelis 4 esitatud selliste proovide maksimumarv, mille puhul on lubatud, et nende kohta kehtivad nõuded väljendatuna kontsentratsioonidena ja/või vähendusprotsentidena ei ole täidetud;
 - b) tabelis 1 kontsentratsioonidena väljendatud parameetrite puhul ei tohi tavapärastel töötingimustel võetud proovide parameetrid erineda kehtivatest väärtustest rohkem kui 100 % võrra, välja arvatud hõljuvainete üldkontsentratsiooni puhul, mille kehtivast väärtusest on lubatud kõrvalekalded kuni 150 %;

- c) tabelis 2 esitatud parameetrite puhul peab kõikide proovide iga parameetri aasta keskmine vastama kõnealuses tabelis esitatud asjakohastele väärtustele. Olenevalt kohapealsest olukorrast võib kohaldada üht või mõlemat parameetrit. Kehtivad kontsentratsiooni või vähendusprotsendi kohta esitatud väärtused;
- d) tabelis 3 esitatud parameetrite puhul [...] **tähendab I lisa D osa punktis 3 osutatud proovivõtmisagedus, et üks proov võetakse asulareoveepuhasti sisselaskes, et kontrollida vastavust I lisa tabeli 3 väikseimale eemaldusprotsendile. Kõigi arvutamisel kasutatud ainete eemaldusprotsentide keskväärtust kasutatakse, et hinnata, kas on saavutatud nõutav väikseim eemaldusprotsent 80 %.**
5. Proovid võetakse nii, et need kajastaksid **kuivailmavoolule** [...] vastavat reostust. Kontrollitava vee kvaliteedi äärmuslikke väärtusi arvesse ei võeta, kui nad on tingitud ebaharilikest olukordadest tugeva vihmajärgel.
6. Biotiikidest ärajuhitava vee analüüs tehakse filtritud proovidega; hõljuvaine üldkontsentratsioon ei tohi sellise ärajuhitava vee filtrimata proovides siiski ületada 150 mg/l.

Tabel 1. Nõuded asulareoveepuhastitest väljuvale veele, mille suhtes kohaldatakse direktiivi artiklit. Kehtivad kontsentratsiooni või vähendusprotsendi kohta esitatud väärtused.			
Parameetrid	Kontsentratsioon	Väikseim vähendusprotsent ⁴⁸ (vt märkus 4)	Standardne mõõtemetod
Biokeemiline hapnikutarve viie ööpäeva jooksul (BHT5) 20 °C juures ilma nitrifikatsioonita (vt märkus 1)	25 mg/l O ₂	70-90 40 artikli [...] 6 lõike 3 alusel	Homogeenitud, filtrimata ja dekanteerimata proov. Lahustunud hapniku määramine enne ja pärast viiepäevast inkubatsiooni temperatuuril 20 °C ± 1 °C täielikus pimeduses. Nitrifikatsiooniinhibiitori lisamine
Keemiline hapnikutarve (KHT) (vt märkus 2)	125 mg/l O ₂	75	Homogeenitud, filtrimata ja dekanteerimata proov. Kaaliumdikromaat
Orgaaniline süsinik kokku (vt märkus 2)	37 mg/l	75	EN 1484
Hõljuvaineid kokku	35 mg/l (vt märkus 3)	90 (vt märkus 3)	– Esindava proovi filtrimine läbi 0,45 µm tiheda membraanfiltrit. Kuivatamine 105 °C juures ja kaalumine – Esindava proovi tsentrifuugimine (vähemalt 5 min keskmise kiirendusega vähemalt 2800 kuni 3200 g), kuivatamine 105 °C juures ja kaalumine

Märkus 1. Selle parameetri võib asendada teisega, näiteks orgaanilise süsiniku üldkontsentratsiooniga või üldhapnikutarbega (ÜHT), kui suudetakse tõendada, et BHT5 ja asendusparameetri vahel on seos.

⁴⁸ [...]

Märkus 2. Liikmesriigid mõõdavad kas keemilist hapnikutarvet (KHT) või orgaanilise süsiniku üldkontsentratsiooni.

Märkus 3. See nõue ei ole kohustuslik.

Märkus 4. Vähenemine sissetuleva vee suhtes.

Tabel 2. Nõuded [...] artikli 7 lõikes 1 osutatud asulareoveepuhastitest **või artikli 7 lõikes 3 osutatud tiheasustusalasid teenindavatest asulareoveepuhastitest** väljuva vee kolmanda astme puhastusele. **Artikli 7 lõikes 1 osutatud asulareoveepuhastitest väljuva vee suhtes kohaldatakse mõlemat parameetrit. Artikli 7 lõikes 3 osutatud tiheasustusalade puhul** [...] võib olenevalt kohapealsest olukorrast kohaldada üht või mõlemat parameetrit. Kehtivad kontsentratsiooni või vähendusprotsendi kohta esitatud väärtused.

Parameetrid	Kontsentratsioon	Väikseim vähendusprotsent ⁴⁹ (Vt märkus 1)	Standardne mõõtemetod
Üldfosfor (vt märkus 2)	[...] 1 mg/l (10 000 – 150 000 ie) 0,5 mg/l (ie üle 150 000)	[...] 87,5	Molekulaarabsorptsioon-spektrofotomeetria
Üldlämmastik (vt märkus 2)	[...] 10 mg/l (10 000 – 150 000 ie) 8 mg/l (ie üle 150 000) (vt märkus 3)	[...] 80 (vt märkus 1a)	Molekulaarabsorptsioon-spektrofotomeetria

Märkus 1. [...] **Vähemine sissetuleva vee suhtes või tiheasustusalal tekkiva koormuse suhtes** kui saab tagada sama keskkonnakaitse taseme. Kui osa puhastatud asulareoveest kasutatakse põllumajanduses niisutamiseks, võib selles osas sisalduvaid toitaineid võtta arvesse sissetuleva vee arvutamisel ja need võib välja jätta ärajuhitud heitveest.

⁴⁹ [...]

Märkus 1a. Kohalikest erioludest tingitud erandjuhtudel, kui tõendatakse, et osa asulareoveest pärit lämmastikku on võimalik suublates kõrvaldada, võib looduslikku lämmastikusidumisvõimet võtta I lisa B osa tabelis 2 osutatud lämmastiku minimaalse vähendusprotsendi arvutamisel arvesse kuni [väljaannete talitus, palun sisestada kuupäev: käesoleva direktiivi jõustumisele järgneva 15. aasta viimane päev] nendes liikmesriikides, kus looduslikku lämmastikusidumisvõimet võeti arvesse nõukogu direktiivi 91/271/EMÜ I lisa tabelis 2 osutatud lämmastiku minimaalse vähendusprotsendi arvutamisel, kui on täidetud kõik järgmised tingimused:

- 1) ärajuhitava heitvee keskmine hüdrauliline viibeag on vähemalt 1,5 aastat enne jõudmist artikli 7 lõike 2 kohaselt lämmastiku suhtes tundlikule alale;**
- 2) on tagatud üldlämmastiku parameetri pidev seire ja hindamine:**
 - a) kõigi asulareoveepuhastite väljalasete juures ja asjakohasel juhul vähemalt 1 250 ie tiheasustusalade äravooluvees, mis asuvad artikli 7 lõike 2 kohaselt lämmastiku suhtes tundliku ala valgals, ning**
 - b) artikli 7 lõike 2 kohase asjaomase ala asjakohastes sisselasetes ning**
 - c) representatiivsetes proovivõtukohtades suublates ja asjakohastes veekogudes artikli 7 lõike 2 kohase asjaomase ala valgals;**
- 3) on täidetud tabelis 2 esitatud lämmastiku minimaalne vähendusprotsent; see protsendimäär arvutatakse punktis 2 osutatud pideva seire- ja hindamisprogrammi raames kogutud andmete põhjal;**
- 4) saab tõendada, et valgals asuvatest asulareoveepuhastitest vabanev lämmastik ei ole keskkonnale, sealhulgas elurikkusele ja inimeste tervisele kahjulik ega muuda ökosüsteemi;**

- 5) toitainete kontsentratsioon tingimuse 2 punktis c osutatud aladel vastab direktiivi 2000/60/EÜ V lisa punktis 1.2.1 sätestatud tingimusele kõnealuste alade hea ökoloogilise seisundi määramiseks;
- 6) loodusliku lämmastikusidumisvõime kasutamisest teatatakse nii komisjonile vastavalt artikli 22 lõike 1 punktile a kui ka potentsiaalselt mõjutatud naaberliikmesriikidele koos kõigi elementidega, mis on vajalikud kontrollimaks, et on täidetud eespool nimetatud tingimused 1, 2, 3, 4 ja 5.

Märkus 2. Seda nõuet kohaldatakse [väljaannete talitus, palun sisestada kuupäev: käesoleva direktiivi vastuvõtmise kuupäev] olemasolevate asulareoveepuhastite suhtes, mis on kohustatud pidama kinni artikli 7 lõikes 1 sätestatud tähtaegadest, ning tiheasustusalade suhtes vastavalt artikli 7 lõikele 3. Kuni nendest tähtaegadest kinnipidamiseni kohaldatakse kõnealuste asulareoveepuhastite suhtes artikli 32 lõikes 3 sätestatud kohustusi.

Märkus 3. Kui bioloogilise reaktori heitvee temperatuur on alla 12 °C, sealhulgas olukorras, kus bioloogilise reaktori heitvee temperatuur on alla 5 °C, võib võetud proovide tulemused käesoleva lisa D osa punkti 4 alapunktis c osutatud aasta keskmise lämmastikusisalduse arvutamisel välja jätta, kui on võimalik tõendada kõike järgmist:

- 1) tagatud on kahjuliku mõju puudumine keskkonnale;
- 2) tabelis 2 esitatud lämmastikunormide saavutamine nõuab ülemääraseid kulusid ja/või ülemäärast energiatarbimist.

Tabel 3. Nõuded [...] artikli 8 lõikes 1 osutatud asulareoveepuhastitest või artikli 8 lõikes [...] 4 osutatud tiheasustusalasid teenindavatest asulareoveepuhastitest väljuva vee neljanda astme puhastusele.	
Näitajad	Väikseim eemaldusprotsent sissetuleva vee suhtes
Ained, mis reostavad vett isegi väikese kontsentratsiooni korral (vt märkus 1)	80 % (vt märkus 2)

Märkus 1. Punktides a ja b osutatud orgaaniliste ainete kontsentratsiooni tuleb mõõta.

- a) 1. kategooria (hõlpsasti töödeldavad ained):
- i) amisulpriid (CASi nr 71675-85-9),
 - ii) karbamasepiin (CASi nr 298-46-4),
 - iii) tsitalopraam (CASi nr 59729-33-8),
 - iv) klaritromütsiin (CASi nr 81103-11-9),
 - v) diklofenak (CASi nr 15307-86-5),
 - vi) hüdroklorotiasiid (CASi nr 58-93-5),
 - vii) metoprolool (CASi nr 37350-58-6),
 - viii) venlafaksiin (CASi nr 93413-69-5);
- b) 2. kategooria (hõlpsasti kõrvaldatavad ained):
- i) bensotriasool (CASi nr 95-14-7),
 - ii) kandesartaan (CASi nr 139481-59-7),
 - iii) irbesartaan (CASi nr 138402-11-6),
 - iv) 4-metüülbensotriasooli (CASi nr 29878-31-7) ja 5[...] -metüülbensotriasooli (CASi nr 136-85-6) segu.

Märkus 2. Eemaldusprotsent arvutatakse vähemalt kuue aine jaoks. 1. kategooria ainete arv peab olema kaks korda suurem kui 2. kategooria ainete arv. Kui piisavas kontsentratsioonis on võimalik mõõta vähem kui kuue aine sisaldust, määrab pädev asutus vajaduse korral muud ained, mille jaoks väikseim eemaldusprotsent arvutakse. Kõigi arvutamisel kasutatud **üksikute ainete konkreetsete** eemaldusprotsentide keskväärtust kasutatakse, et hinnata, kas on saavutatud nõutav väikseim eemaldusprotsent 80 %.

Tabel 4. Proovidele esitatavad nõuded	
Aastas võetavate proovide arv	Nende proovide lubatav maksimumarv, mis ei vasta nõuetele
4–7	1
8–16	2
17–28	3
29–40	4
41–53	5
54–67	6
68–81	7
82–95	8
96–110	9
111–125	10
126–140	11
141–155	12
156–171	13
172–187	14
188–203	15
204–219	16
220–235	17
236–251	18
252–268	19
269–284	20
285–300	21
301–317	22
318–334	23
335–350	24
351–365	25

[...] **II LISA. EUTROFEERUMISE SUHTES TUNDLIKUD ALAD**

1. Läänemere, Musta mere, Põhjamere osade valgaladel **ja Aadria mere osade** valgaladel asuvad alad, mis on direktiivi 2008/56/EÜ kohaselt tunnistatud eutrofeerumise suhtes tundlikuks. [...];
2. Looduslikud mageveejärved, muud mageveekogud, suudmealad ja rannikuveed, mis on eutrofeerunud või võivad lähitulevikus eutrofeeruda, kui kaitsemeetmeid ei võeta.

Otsustades, milliseid toitaineid tuleb täiendava puhastamise teel vähendada, võetakse arvesse järgmisi tegureid:

- a) järved ja järvedeni / veehoidlateni / kinniste lahtedeni viivad kesise veevahetusega ojad, kus võib esineda toitainete akumulatsioon. Nendel aladel tuleks kõrvaldada ka fosfor, välja arvatud juhul, kui suudetakse tõendada, et see ei avalda veekogu eutrofeerumisele mingit mõju. Suurte tiheasustusalade heitvete puhul võib kaaluda ka lämmastiku kõrvaldamist;
 - b) kesise veevahetusega või palju toitaineid vastuvõtavad suudmealad, lahed ja muud rannikuveed. Väikeste tiheasustusalade heitveed ei ole nendele aladele harilikult probleemiks, kuid suurte tiheasustusalade heitvetest tuleks eemaldada fosfor ja/või lämmastik, välja arvatud juhul kui suudetakse tõendada, et see ei avalda eutrofeerumisele mingit mõju.
3. Joogivee võtmiseks mõeldud mage pinnavesi, mis võib sisaldada direktiivis (EL) 2020/2184 sätestatud nitraadikontsentratsioonist rohkem nitraate, kui kaitsemeetmeid ei võeta.

4. Alad, kus muude liidu keskkonnaalaste õigusaktide täitmiseks on vaja põhjalikumat puhastust, kui on ette nähtud käesoleva direktiivi artikliga 7, eelkõige seoses direktiiviga 2000/60/EÜ hõlmatud veekogudega, mille puhul on risk, et hea ökoloogiline seisund või potentsiaal ei säili või ei ole saavutatav.
5. Kõik muud alad, mille liikmesriigid eutrofeerumise suhtes tundlikuks tunnistavad.

[...] III LISA. NENDE TOODETE LOETELU, MILLE PUHUL KOHALDATAKSE
LAIENDATUD TOOTJAVASTUTUST

1. Inimtervishoius kasutatavad ravimid, mis kuuluvad Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2001/83/EÜ⁵⁰ kohaldamisalasse.
2. Kosmeetikatooted, mis kuuluvad Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. novembri 2009. aasta määruse (EÜ) nr 1223/2009 (kosmeetikatoodete kohta)⁵¹ kohaldamisalasse.

⁵⁰ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 6. novembri 2001. aasta direktiiv 2001/83/EÜ inimtervishoius kasutatavaid ravimeid käsitlevate ühenduse eeskirjade kohta (*EÜT L 311, 28.11.2001, lk 67–128*).

⁵¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. novembri 2009. aasta määrus (EÜ) nr 1223/2009 kosmeetikatoodete kohta (*ELT L 342, 22.12.2009, lk 59–209*).

[...] IV LISA. TÖÖSTUSSEKTORID

1. Piimatöötlus
2. Puu- ja köögiviljatoodete tootmine
3. Karastusjookide tootmine ja villimine
4. Kartulitöötlus
5. Lihatööstus
6. Õlletehased
7. Alkoholi ja alkoholsete jookide tootmine
8. Loomasööda tootmine taimsetest saadustest
9. Želatiini ja liimi tootmine toornahkadest ja luudest
10. Linnasetehased
11. Kalatööstus

[...] V LISA. ASULAREOVEE KÄITLEMISE LÕIMITUD KAVA SISU

1. Asjaomase tiheasustusala [...] reoveekogumisala algolukorra analüüs, mis sisaldab vähemalt järgmist:
 - a) üksikasjalik kirjeldus, mis käsitleb kogumissüsteemide võrku, selle võrgu võimekust säilitada **ja juhtida** asulareovett ja asula äravooluvett ning olemasoleva asulareovee puhastamisvõimekust vihmajuu korral;
 - b) **ühisvoolse kanalisatsiooni korral** vihmajuu ajal toimivate [...] asulareovee voogude dünaamika analüüs **seireandmete alusel või** selliste hüdrooloogiliste, hüdrauliliste ja veekvaliteedi mudelite alusel, milles on arvesse võetud uusimaid kliimaprognoose, **sealhulgas I lisa tabelis 1 ja vajaduse korral tabelis 2 osutatud parameetrite ning mikroplastide ja asjakohaste saasteainete vihmajuu korral suublasse lastavat hinnangulist reostuskoormust;**
 - c) **lahkvoolse kanalisatsiooni korral üksikasjalik kirjeldus seirenõuete kohta eraldi süsteemide asjakohastes punktides, kus asula äravooluvesi on eeldatavalt reostatud, nagu on kindlaks tehtud artikli 5 lõike 2 punkti d kohaselt, et määrata kindlaks asjakohased ja teostatavad meetmed vastavalt käesoleva lisa punkti 3 nõuetele.**
2. [...] **Kanalisatsiooni** ülevoolust [...] pärit reostuse vähendamise eesmärgid, kaasa arvatud järgmised:
 - a) soovituslik eesmärk, et [...] **kanalisatsiooni** ülevoolu maht [...] **oleks vaid väike osa, eelistatavalt alla 2 %** aastas kogutavast asulareoveest ja sellega seotud koormusest, arvatatuna kuivade ilmastikuolude korral.

See [...] **eesmärk tuleks** saavutada:
 - i) 31. detsembriks [...] **2040** kõigil vähemalt 100 000 ie tiheasustusaladel;
 - ii) 31. detsembriks [...] **2045** kõigil vähemalt 10 000 ie tiheasustusaladel [...], **millele on osutatud** artiklis 5;

- b) **makroplasti järk-järguline vähendamine.**[...]
3. Meetmed, mida võetakse punktis 2 osutatud eesmärkide saavutamiseks **ja asula eraldi süsteemide äravooluveest tuleneva reostuse vähendamiseks artikli 21 lõikes 2 osutatud seiretulemuste põhjal** koos selgelt kindlaks määratud osalejatega ja nende vastutusaladega lõimitud kava [...] **rakendamisel**.
4. Selle kaalumisel, milliseid meetmeid punkti 3 kohaselt võtta, tagavad liikmesriigid, et nende pädevad asutused kaaluvad vähemalt järgmist:
- a) esiteks ennetavad meetmed, et hoida ära reostumata vihmavee sisenemine kogumissüsteemidesse, kaasa arvatud loomulikku veesidumisvõimet ja vihmavee kogumist soodustavad meetmed ning meetmed, millega suurendatakse tiheasustusalade rohealaseid või piiratakse läbilaskmatute pindade suurust;
- b) teiseks meetmed, millega parandatakse olemasoleva taristu, sealhulgas kogumissüsteemide, säilitusmahtude, asulareoveepuhastite haldamist ja optimeeritakse nende kasutust eesmärgiga tagada, et [...] puhastamata asulareovee **või reostunud asula äravooluvee** juhtimine suublasse on minimaalne;
- c) lõpuks, kui see on vajalik punktis 2 osutatud eesmärkide saavutamiseks, täiendavad leevendusmeetmed, sealhulgas taristu kohandamine asulareovee kogumiseks, säilitamiseks ja puhastamiseks või uue taristu rajamine, kusjuures prioriteediks on roheline taristu, näiteks taimestunud kraavid, puhastavad märgalad ja säilitustiigid, mis projekteeritakse elurikkuse toetamiseks. Kui see on asjakohane, kaalutakse seoses artiklis 5 osutatud asulareovee puhastamise lõimitud kava koostamisega vee taaskasutust.

[...] VI LISA. ÜLDSUSE TEAVITAMINE

- 1) Pädev asutus ja asulareovee kogumis- ja puhastamisteenuse eest vastutav(ad) käitaja(d), sealhulgas teave käitajate omandistruktuuri kohta ja nende kontaktandmed.
- 2) Tiheasustusalal tekkiva asulareovee reostuskoormus inimekvivalentides (ie) kokku, üksikasjalik jaotus selle kohta, milline osa koormust tekitavast reoveest (%):
 - a) kogutakse ja puhastatakse asulareoveepuhastites;
 - b) puhastatakse registreeritud individuaalsetes süsteemides;
 - c) jääb kogumata või puhastamata.
- 3) Kui see on asjakohane, siis põhjendus, mis teatav kogus asulareovett jääb kogumata või puhastamata.
- 4) Teave tiheasustusalalt igasse suublasse juhitava asulareovee kvaliteedi kohta, sealhulgas järgmised elemendid:
 - a) nende iga asulareoveepuhasti poolt ärajuhitavate saasteainete aasta keskmine kontsentratsioon ja koormus, mille suhtes kohaldatakse artiklit 21;
 - b) hinnanguline reostuskoormus, mis kaasneb individuaalsetest süsteemidest ärajuhitava veega seoses I lisa tabelites 1 ja 2 osutatud parameetritega;
 - c) **vähemalt 10 000 ie tiheasustusalade puhul** hinnanguline reostuskoormus, mis kaasneb ühisvoolsest [...] kanalisatsioonist ärajuhitava [...] ja [...] **kanalisatsiooni** ülevoolust pärit veega seoses I lisa tabelites 1 ja 2 osutatud parameetritega.

- 5) Aastased investeerimiskulud kokku ja aastased tegevuskulud kokku, koos kogumis- ja puhastuskulude, töötajate, energia-, kulutarvikute, haldus- ja muude aastaste kulude eristusega, samuti aasta keskmised investeerimis- ja tegevuskulud [...] kogutud ja puhastatud asulareovee kuupmeetri kohta **ning keskmise leibkonna kohta, kui kulud kaetakse täielikult või osaliselt veetariifisüsteemi kaudu, või tiheasustusala tasandil muudel juhtudel.**
- 6) Teave selle kohta, kuidas kaetakse punktis 5 osutatud kulud, ja juhul, kui kulud kaetakse tariifisüsteemi kaudu, siis teave kogutava ja puhastatava asulareovee kuupmeetri eest võetava tariifi struktuuri kohta kas kogutava ja puhastatava asulareovee kuupmeetri suhtes või tarnitava vee suhtes, sealhulgas püsi- ja muutuvkulud, ning kogumise, puhastamise, halduse ja muuga seotud kulude eristus.
- 7) Tiheasustusala tasandil asulareovee kogumise ja puhastamise taristutega seotud investeerimise kavad koos prognoositava mõjuga asulareoveeteenuste tariifidele ning kavandatud rahalise ja ühiskondliku kasuga.
- 8) [...] Iga **vähemalt 10 000 ie** asulareoveepuhasti kohta:
- a) töödeldav reostuskoormus (inimekvivalentides) kokku ja asulareovee puhastamiseks kuluv energia (kWh-des kokku ja kuupmeetri kohta);
 - b) toodetud taastuvenergia aastakogus (GWh/aasta) kokku, koos energiaallikate osakaalude eristusega.
- [...]

- 9) Kasvuhoonegaaside koguheid (CO₂ ekvivalenttonnides), mis aasta jooksul on asulareovee kogumise ja puhastamise **vähemalt 10 000 ie** taristute käitamisega igal tiheasustusosal tekitatud või mille tekkimine on ära hoitud, ning nende taristute rajamisel tekitud kasvuhoonegaaside koguheid (CO₂ ekvivalenttonnides), kui need andmed on olemas.
- 10) Kokkuvõtte nende kaebuste ja vastuste iseloomu ja statistiliste andmete kohta, mida asulareoveepuhastite käitajad on saanud ja andnud käesoleva direktiivi kohaldamisalasse kuuluvates küsimustes.

VII [...] LISA

A osa

Kehtetuks tunnistatud direktiiv koos hilisemate muudatustega
(osutatud artiklis [19])

Nõukogu direktiiv 91/271/EMÜ (EÜT L 135, 30.5.1991, lk 40)	
Komisjoni direktiiv 98/15/EÜ (EÜT L 67, 7.3.1998, lk 29)	
Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 1882/2003 (ELT L 284, 31.10.2003, lk 1)	ainult III lisa punkt 21
Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 1137/2008 (ELT L 311, 21.11.2008, lk 1)	ainult lisa punkt 4.2
Nõukogu direktiiv 2013/64/EL (ELT 353, 28.12.2013, lk 8)	ainult artikkel 1

B osa

Liikmesriigi õigusesse ülevõtmise tähtpäev

Direktiiv	Ülevõtmise tähtpäev
91/271/EÜ	30. juuni 1993
98/15/EÜ	30. september 1998
2013/64/EL	Artikli 1 lõigete 1, 2 ja 3 puhul 31. detsember 2018 Artikli 1 lõike 5 punkti a puhul 30. juuni 2014 Artikli 1 lõike 5 punkti b puhul 31. detsember 2014

VIII [...] LISA

Vastavustabel

Direktiiv 91/271/EÜ	Käesolev direktiiv
Artikkel 1	Artikkel 1
Artikli 2 sissejuhatav lause	Artikli 2 sissejuhatav lause
Artikli 2 punktid 1–4	Artikli 2 punktid 1–4
–	Artikli 2 punktid 5 ja 6
Artikli 2 punkt 5	Artikli 2 punkt 7
–	Artikli 2 punktid 8 ja 9
Artikli 2 punkt 6	Artikli 2 punkt 10
Artikli 2 punkt 8	Artikli 2 punkt 11
–	Artikli 2 punktid 12 ja 13
Artikli 2 punkt 10	Artikli 2 punkt 14
Artikli 2 punkt 11	Artikli 2 punkt 15
–	Artikli 2 punktid 16 kuni 23
Artikli 3 lõige 1	Artikli 3 lõige 1
–	Artikli 3 lõige 2
Artikli 3 lõige 2	Artikli 3 lõige 3
Artikli 3 lõike 1 kolmas lõik	Artikli 4 lõige 1
–	Artikli 4 lõige 2
–	Artikli 4 lõige 3
–	Artikli 4 lõige 4
–	Artikli 4 lõige 5
–	Artikkel 5
Artikli 4 lõige 1	Artikli 6 lõige 1
–	Artikli 6 lõige 2

–	Artikli 6 lõige 3
Artikli 4 lõige 4	Artikli 6 lõige 4
–	Artikli 7 lõige 1
–	Artikli 7 lõige 2
Artikli 5 lõige 2	Artikli 7 lõige 3
–	Artikli 7 lõige 4
Artikli 5 lõige 4	Artikli 7 lõige 5
Artikli 5 lõige 5	Artikli 7 lõige 6
Artikli 5 lõige 7	Artikli 7 lõige 7
–	Artikkel 8
–	Artikkel 9
–	Artikkel 10
–	Artikkel 11
Artikkel 9	Artikli 12 lõige 1
–	Artikli 12 lõige 2
Artikkel 10	Artikkel 13
Artikli 11 lõige 1	Artikli 14 lõige 1
–	Artikli 14 lõige 2
–	Artikli 14 lõige 3
Artikli 11 lõige 3	Artikli 14 lõige 4
–	Artikli 15 lõige 1
Artikli 12 lõige 2	Artikli 15 lõige 2
Artikli 12 lõige 3	Artikli 15 lõige 3
–	Artikkel 16
–	Artikkel 17
–	Artikkel 18
–	Artikkel 19

–	Artikkel 20
Artikli 15 lõige 1	Artikli 21 lõige 1
–	Artikli 21 lõige 2
–	Artikli 21 lõige 3
–	Artikkel 22
Artikli 17 lõige 1	Artikli 23 lõige 1
–	Artikli 23 lõige 2
–	Artikli 23 lõige 3
–	Artikli 23 lõige 4
–	Artikkel 24
–	Artikkel 25
–	Artikkel 26
–	Artikkel 27
Artikkel 18	Artikkel 28
–	Artikkel 29
–	Artikkel 30
–	Artikkel 31
–	Artikkel 32
Artikkel 19	Artikkel 33
–	Artikkel 34
Artikkel 20	Artikkel 35
I LISA	I lisa A osa
I lisa B osa	I lisa B osa
I lisa C osa	I lisa C osa
I lisa D osa	I lisa D osa
II lisa	II lisa
–	III lisa

III lisa

—

—

—

—

IV lisa

V lisa

VI lisa

VII lisa

VIII lisa

